L. M. Maszol
O. V. Hajdamaka
O. M. Kolotilo

MŰVÉSZET

Integrált kurzusú tankönyv
a magyar oktatási nyelvű
általános középfokú tanintézetek
1. osztálya számára

Ajánlotta
Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériuma

Львів
Видавництво „Світ”
2018

УДК 7(075.2)
М31

Перекладено за виданням:
Масол Л. М. Мистецтво : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. заг. серед. освіти / Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, О. М. Колотило. – Київ : Генеза, 2018

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 06.07.2018 № 734)

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено

Egyezményes jelek:

 — Kérdések és feladatok

 — Énekeld el, játszd el!

 — Hallgasd meg!

 — Rajzold le!

 — Nézd meg!

 — Összegzés

Масол Л. М.
М31 Мистецтво : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. заг. серед. осв. з навч. угорською мовою / Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, О. М. Колотило ; пер. В. В. Мага. – Львів : Світ, 2018. – 144 с. : іл.
ISBN 978-966-914-146-0

УДК 7(075.2)

© Масол Л. М., Гайдамака О. В., Колотило О. М., 2018
© Видавництво „Генеза”, оригінал-макет, 2018
© Мага В. В., переклад угорською мовою, 2018

ISBN 978-966-914-146-0 (угор.)
ISBN 978-966-11-0218-6 (укр.)

KEDVES ELSŐS FIÚK ÉS LÁNYOK!

Ez a tankönyv elvisz titeket Művészetországba. Hosszú vándorlásotok során két hűséges útitársatok lesz, Hangocska és Színecske, akik megtanítanak énekelni, rajzolni, megmutatni a természet szépségeit a művészet eszközeivel.

Jó utat, sok szerencsét!

I. FEJEZET
A MŰVÉSZET – EGY CSODÁLATOS ABLAK A VILÁGRA

1. ELSŐ NAP AZ ELSŐ OSZTÁLYBAN…

Az iskolában kinyílnak előttetek a művészet csodálatos világának kapui.

Sok hang vesz bennünket körül: az eső kopogása, a személygépkocsik motorjának zúgása, a madarak csicsergése. Ezeket a hangokat zajnak, zörejnek nevezzük. A **zenei hangokat** éneklik, vagy pedig hangszereken játsszák.

Segíts Színecskének meghatározni a zenei hangokat és a zörejeket. Keresd meg a rajzon a hangszereket!

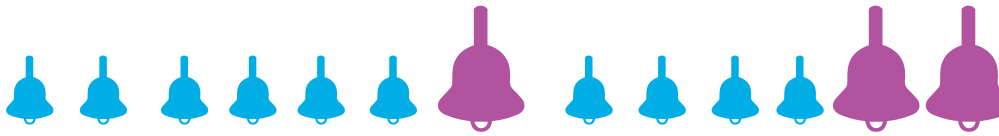
A zenei hangok **dallamot** alkotnak. A dallam a zene alapja.

Miroszlav Szkorik Dallam. Aludj el, aludj el, hunyd le szemed, jön már az éjszaka *Nyina Matvijenko* előadásában (*részlet*).

Hogyan adják elő a zenét?

AZ ELSŐS DALA

Natalija Maj zenéje és szövege

El-ső nap az is-ko-lá-ba jó kedv-vel me-gyünk,
Ek-kor szó-lal meg itt majd a csen-gő mi-ne-künk.

Találj ki dallamot a szöveghez, és énekeld el!

Megszólalt a csengő, elkezdődött az óra. Jó napot kívánok!

Súgd meg Színecskének, hogyan kell viselkedni éneklés közben!

Hasonlítsd össze a zenei hangokat a zajokkal! Hogyan keletkeznek?

1. ELSŐ NAP AZ ELSŐ OSZTÁLYBAN…

Ez az új világ, amelyet az iskolában fogsz felfedezni, tele van csodálatos képekkel, ismeretlen, felderítésre váró titkokkal.

Mindent, amit magad körül látsz, le lehet rajzolni, például **pontok** és kifejező **vonalak** segítségével. Így születik a **képzőművészet**.

Mit ábrázoltak a képzőművészek pontok és vonalak segítségével? Hasonlítsd össze a pontokat a hangokkal, a vonalakat a dallamokkal!

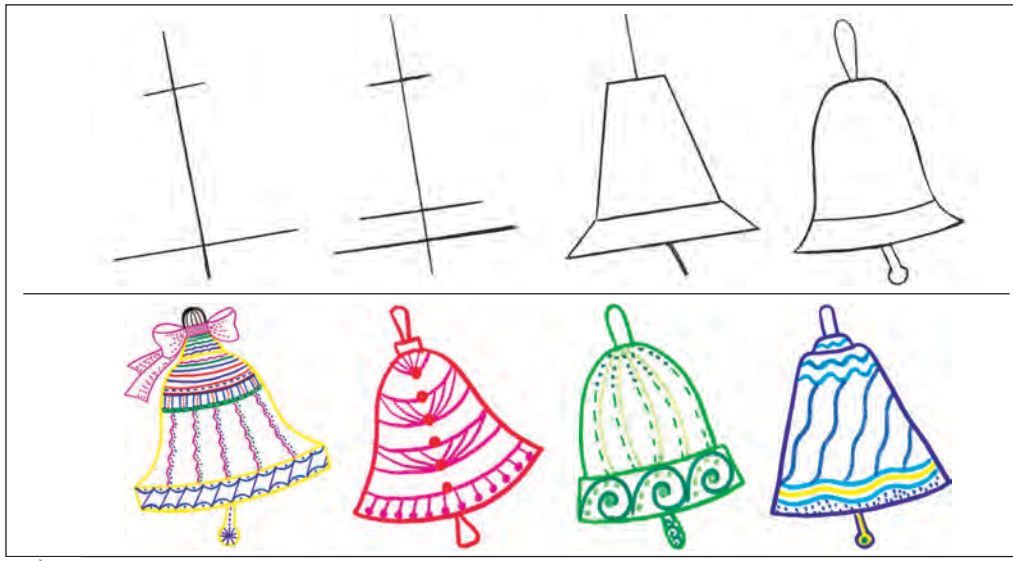
Segíts Hangocskának megtalálni azokat az eszközöket, amelyeket a képzőművészek használnak!

Gyakorlat. Gyakoroljátok olyan vonalak rajzolását, amelyek hegyekre, hullámokra, rugóra, kagylóra emlékeztetnek!

Képzeld el, és rajzold le az iskolai csengőt (*filctoll, ceruza*)! Gondolkodj el rajta, hogyan lehetne kifesteni!

Keress a könyv rajzain kifejező vonalakat!

2. BARÁTAIM

Az iskolában megtanulsz írni, olvasni, számolni, énekelni, rajzolni. De megtanulod azt is, hogyan kell beszélgetni és barátkozni a kortársaiddal.

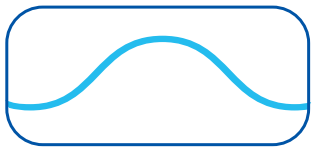
Gondolkodj el azon, barátoknak lehet-e nevezni a képen látható alakokat! Magyarázd meg, miért! Neked vannak barátaid a házi kedvencek között?

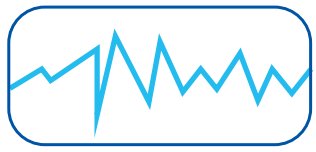

Szürke cica ukrán népdal. *J. Barnics* Lovacska.

Melyik dallam nyugodt, szelíd, és melyik élénk, játékos? Hasonlítsd össze a dallamokat a vonalakkal!

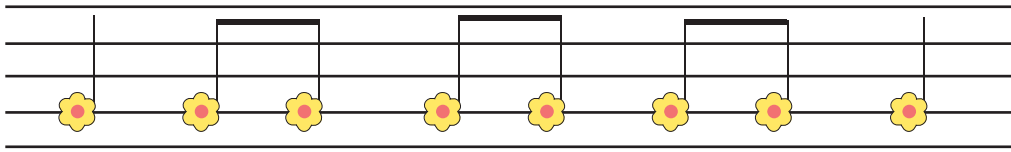

Csend van, este van. Rajzfilm.

A zenei hangok lehetnek **hosszúak** és **rövidek**.

A hosszúakat nevezzük Ti-nek és jelöljük ▭ vagy ▯ ▯. A rövideket nevezzük Tá-nak és jelöljük I vagy ▯.

Énekeld el a hosszú és rövid hangokból álló dalocskát!

Ми — друж- ний і ве- се- лий клас.
І друж- ба по- єд- на- ла нас.

Tapsold el a dalocska hangsorát!

▯ ▯▯ ▯▯ ▯▯ ▯

▯ ▯▯ ▯▯ ▯▯ ▯

Nézd meg a rajzot, és mondd el, hogyan kell viselkedni zenehallgatás közben!

Találj ki dallamot a *Jó reggelt, barátok!* köszöntéshez! Keresd meg benne a hosszú és rövid hangokat!

2. BARÁTAIM

A barátokkal mindenütt jól érezzük magunkat: séta közben, vagy otthon, de az iskolában is.

Mit látsz az illusztráción? Hogyan vannak ábrázolva kifejező vonalakkal a barátok?

Elsőségem nem titok,
én az **egyenes** vonal vagyok.

Töröttvonal a nevem,
vándorolj velem a hegyeken.

Csodásokat rajzolok, én a **görbe** vonal vagyok.

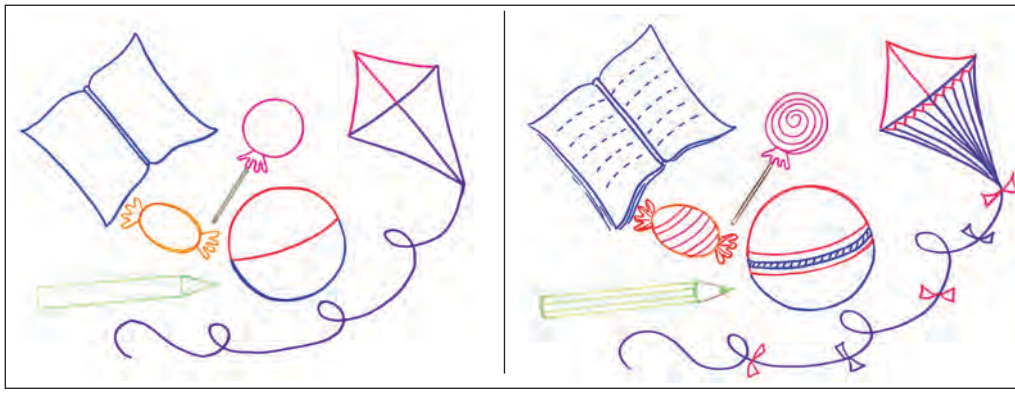

A barátok születésnapjára általában érdekes és hasznos dolgokat ajándékoznak.

Okozz örömet a barátodnak (barátnődnek)! Rajzolj nekik ajándékot különböző fajtájú vonalakkal!

Szabadidőtökben játsszátok el a barátaitokkal *Találd ki a vonal fajtáját!* játékot! Rajzoljatok a levegőbe vonalakat!

3. KÖRNYEZETEM

A zenei hangok segítségével fel lehet idézni a környezetünk hangjait. A zenei hangok lehetnek **magasak** és **mélyek.**

Segíts Színecskének megkülönböztetni, kik beszélnek az erdőlakók közül magas, és kik mély hangon? Milyen hangszerek illenek leginkább a képen látható állatok és madarak mindegyikéhez?

Furulya

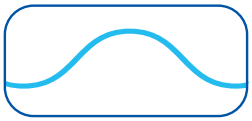
Triangulum

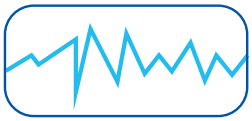

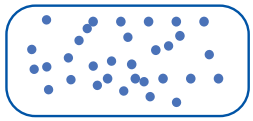
Dob

A mennydörgés hangjai *E. Hrih* zenéje. Madárka *V. Podvala* zenéje. *Süni. Harkály*.

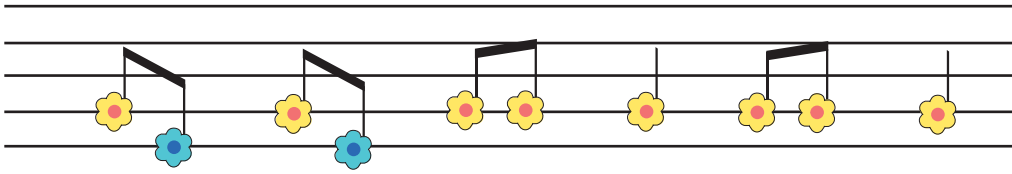
Hasonlítsd össze a hangokat! Melyik rajz hasonlít a süni mozgására, és melyik emlékeztet a harkályéra?

Játszd el a *Kakukk és a Csalogány* játékot!

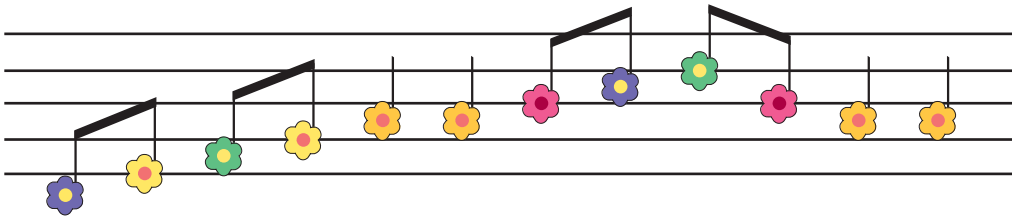

Ka - kukk ka - kukk Tok - tok - tok Tok - tok - tok.

Erre a dallamra találj ki egy dalocskát *Din-don* címmel!

IDE REPÜLT EGY SZÚNYOG

Népzene *V. Honcsaruk* verse

На- су - ну - ли хма - ри, при- ле - тів ко - ма- рик,

ка- же: „Бу - де дощ! Ду - же силь - ний дощ!”

Találj ki egy zenedarabot különböző hangmagasságú állathangokra!

3. KÖRNYEZETEM

Egy erdei séta közben különböző hangokat hallhatunk: a falevelek susogását, a madarak éneklését, a sündisznók mocorgását.

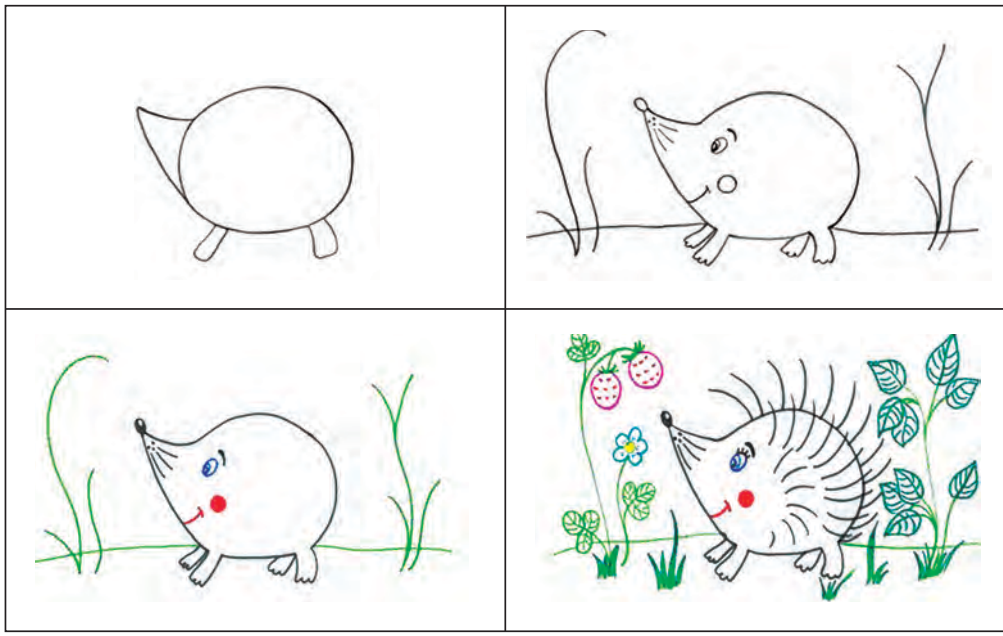
Hogyan ábrázolta a festő a sündisznókat?

Hogy a rajz még kifejezőbb legyen, a festőművészek először megrajzolják annak **körvonal**át.

Segíts Hangocskának felismerni, kit, vagy mit rajzolt le Színecske körvonalakkal?

Rajzolj sündisznót (*filctoll, ceruza*)!

Keresd meg az alábbi rajzokon a sündisznók tüskéi közötti különbségeket!

A rajz alapján találj ki egy mesét a sündisznóról!

4. A TÉGED KÖRÜLVEVŐ VILÁG

A zene segítségével felidézhetjük a rovarok mozgásának a *hangjait*.

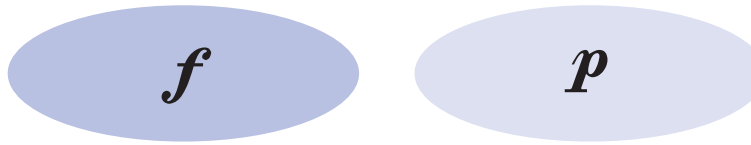
V. Barvinszkij Bogárházaspár. *A. Stoharenko* Pillangó.

Milyen hangokkal sikerült a zeneszerzőnek ábrázolni a rovarok repülését? Melyik zenedarabhoz tartozik a kép?

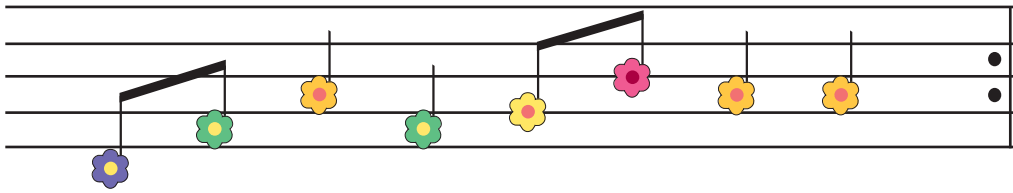
A zenei hangok lehetnek **hangosak** és **halkak**. A zeneművészetben a hangzást a következőképpen ábrázolják:

f *(forte)* – hangos, ***p*** *(piano)* – halk.

Hold – játék.

Énekeld a pókdalt hangosan, a légydalt pedig halkan (zene és szöveg *V. Verhovinec*)!

A pók szür - ke, boly - hos e - gyed,

f Jól vigyázz, mert kitol veled,
Szövi hálóját a fákra,
Kis legyecskék bánatára.

p Figyelj, kis légy, ne érj hozzá,
A pók komát ne piszkáld,
Mert, ha elkap hálójával,
Keserves sors vár majd rád.

:‖ — az ismétlés jele

Készíts hangképet *Hogyan lett a szellőből forgószél* (énekelve), *Hogyan lett a szemerkélő esőből vihar* (hangszerrel)!
Emlékezz vissza, milyenek lehetnek a zenei hangok?

MAGAS RÖVID MÉLY
HANGOS HOSSZÚ HALK

4. A TÉGED KÖRÜLVEVŐ VILÁG

A bennünket körülvevő világ érdekes, sokszínű, más-más formában megnyilvánuló és ezer hangon szól hozzánk.

Figyeld meg a képen látható lepkék sokszínűségét, szárnyaik formáinak változatosságát és azok díszítését!

Mindent, amit a képen látsz nemcsak filctollal, ceruzával vagy krétával lehet megörökíteni. **Ecsettel** is le lehet őket festeni. Ehhez **festékre** van szükségünk.

Gyakorlat. Kenj az ujjadra festéket, és rajzolj vele!

Rajzolj rovarokat egy virágzó tisztásra ecsettel és a festékbe mártott ujjaddal!

Állapítsd meg, melyik rajz elrendezése helyes!

Milyen rovarokat lehet még lefesteni ujjal vagy tenyérrel?

5. BÁBOS, BABÁS HANGULATOK

Mindannyian szeretünk játszani. A játékok különböző érzéseket váltanak ki bennünk.

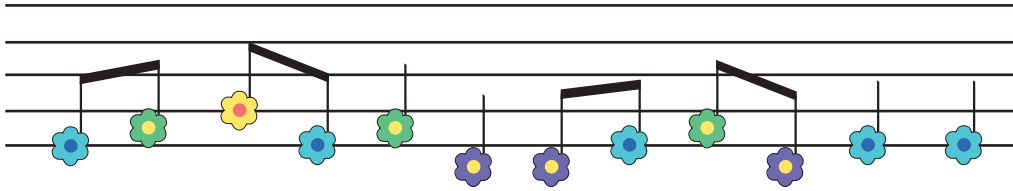
L. Kolodub A baba énekel. *P. Csajkovszkij* A beteg baba. Az új baba.

Videóklip *L. Kolodub* A baba énekel című darabjához (*N. Antonik* műve).

Milyen babákkal ismertetett meg téged a zene? Milyen érzéseket ébresztett benned a zeneműf? Hasonlítsd össze az érzéseidet a képeken látható gyerekek érzéseivel!

Énekeld el a dalocskát más-más befejezéssel (szomorúan, vidáman)!

Sze-gény ki - csi Má - sa tá - nyér - ján a ká - sa,
az ar - cán is ká - sa, az - or - rán is ká - sa.

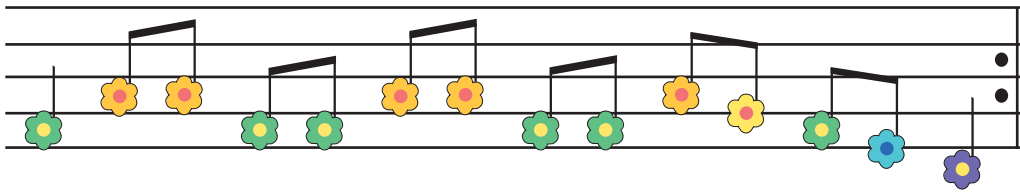

Csak a szájacskába
nem jutott a kása.

Finom volt a kása,
mondta kicsi Mása.

Ihor Szicsovik nyomán

Megy a bi - ka an - da - log, só - haj - to - zik na-gyo - kat,
Vé - get - ér a pal - ló és én ösz-sze-tö-röm ma-ga - mat.

Milyen hangulatot ébresztett benned a kis bikáról szóló dalocska?

Énekelj a játékaidnak különböző hangulatú dalocskákat!

5. BÁBOS, BABÁS HANGULATOK

Különböző hangulatú mesehősökkel találkozhatunk a rajzfilmekben.

Nemtudomka Napvárosban. Rajzfilm-részlet.

Gondolkozz el a mesehősök jellemein!

Festékek és ceruzák segítségével ünnepi hangulatot lehet teremteni. Tekintsétek meg, hogyan sikerült ez Színecskének!

Rajzfilm-város sötét egén
a felhők homályán át
Tűzvirágok nyílnak,
a gyerekek csodálják.
Kitaláltad, ez mi lehet?
Tűzijáték díszíti az eget.

Rajzolj ünnepi tűzijátékot Baba-városban (*viaszceruza* és *akvarellfesték*)!

Meséld el, hogyan viszi fel a festéket Színecske a képre!

Hogyan lehet egy rajznak vidám vagy ünnepélyes hangulatot kölcsönözni?

6. GYERMEKJÁTÉKOK

Minden gyerek nagyon szeret játszani. Különösen közkedveltek a műszaki játékszerek és szerkezetek.

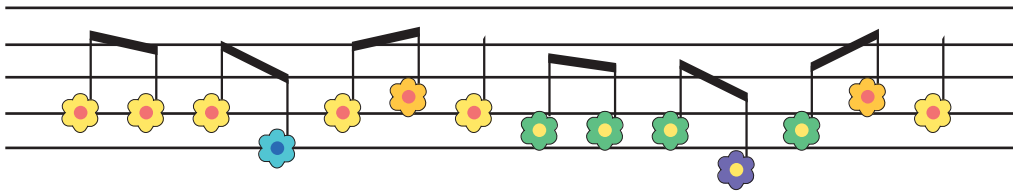
B. Filc Labdajáték. *R. Schumann* Gyermekjelenetek. Zongoraciklus. *Szembekötősdi*.

Hogyan „mesélnek” a művészetek a gyermekjátékokról? Te milyen játékkal szeretsz játszani?

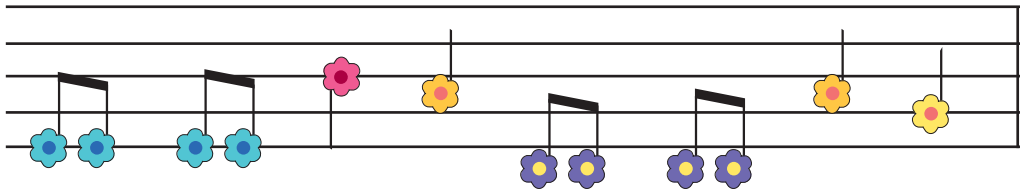
Zsuzsa, a repülő. Rajzfilm. Elszámolunk tízig.

ZSUZSA, A REPÜLŐ

V. Prokopik zenéje *N. Tanaszijcsuk* szövege

В си-нім не-бі літачок мчиться се-ред зі- ро-чок.

Наш лі- та- чок Жу - жа з ді-точ - ка - ми дру - жить.

Emlékezz vissza a kedvenc rajzfilmjeid zenéjére! Hasonlítsd össze a dallamukat! Válaszd ki a megfelelő szavakat hozzá!

NYUGODT

DALLAMOS

MOZGALMAS

GYORS

Mesélj a kedvenc időtöltésedről! Hogyan segíti a művészetek megismerését a táblagép és a szintetizátor?

6. GYERMEKJÁTÉKOK

A mindennapi életünkben érdekes szerkezetek és berendezések vesznek minket körül. A gyerekek szeretik a kisautókat, repülőket, különféle robotokat.

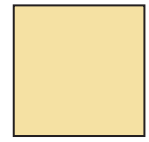

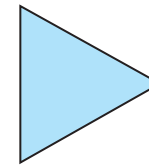
Emlékezz vissza, milyen közlekedési eszközökkel ismerkedhettél meg a rajzfilmeknek köszönhetően!

Lip, a repülő. Rajzfilm (*N. Vovk* meséi nyomán).

A vonalakból különböző alakzatokat hozhatunk létre, például téglalapot, háromszöget.

Téglalap

Négyzet

Háromszög

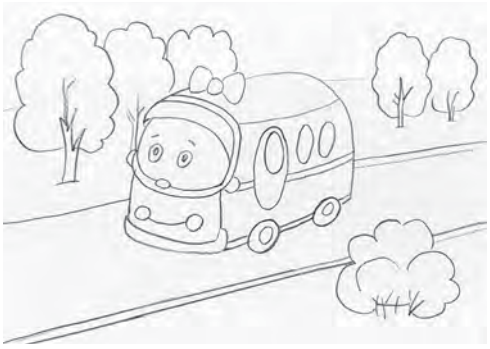

Sorolj olyan háromszög és téglalap alakú tárgyakat, amelyekkel a mindennapi életben találkozhattok!

Rajzolj csodagépet (autó, repülő) különböző alakzatok felhasználásával (*ceruza*)!

1. változat

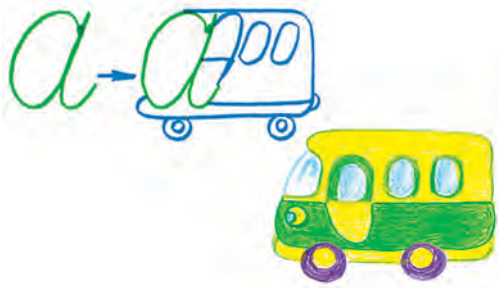

2. változat

Emlékezz vissza, hogyan íródnak a már megtanult betűk! Próbálj meg az ismert betűből kisautót, vagy más játékokat rajzolni! Érdeklődd meg, hogyan lehet ilyen érdekes dolgokat számítógép segítségével rajzolni!

7. ŐSZI VÁSÁR

Az ősz nagyon bőkezű évszak, hisz gazdag terméssel, gyümölccsel, zöldséggel ajándékozza meg az embereket. Az ősz ajándékait élethűen lehet ábrázolni a művészet eszközeivel.

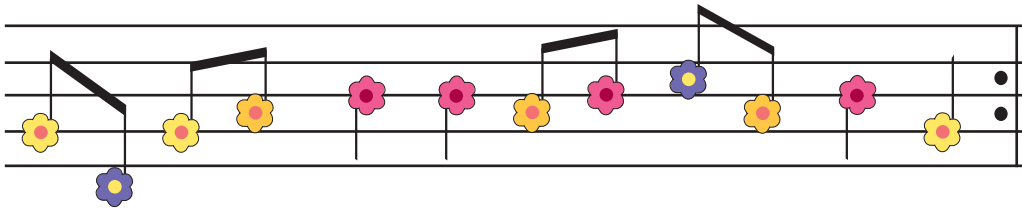
V. Kuznyecov Ukrán vásár (*Dzvoni* együttes). *Kozacsok* ukrán néptánc.

Milyen érzéseket ébresztett benned a zene? Tekintsd meg az ősz ajándékait ábrázoló képet! Milyen a hangulata ennek az alkotásnak?

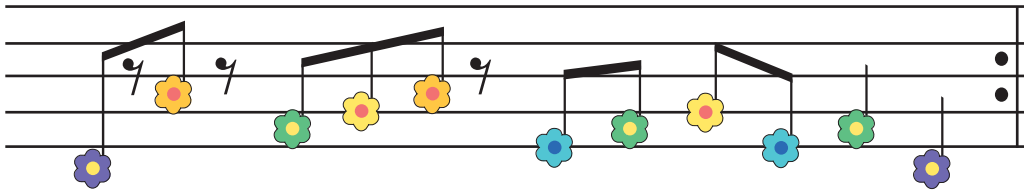
Keltsd életre a képet! Képzeld el, hogy minden gyümölcs és bogyó hirtelen énekelni kezd. Énekeld el mindegyik kis szereplő elképzelt dalát, az osztálytársaid feladata kitalálni, melyikről van szó!

TERMÉSDAL

Népzene — *N. Kuklovszka* szövege

О- сінь на - сту - пи - ла, яб - лук на -тру - си - ла.
Ось і гру - ші, й сли-ви, і смач - ні, й кра-си - ві.

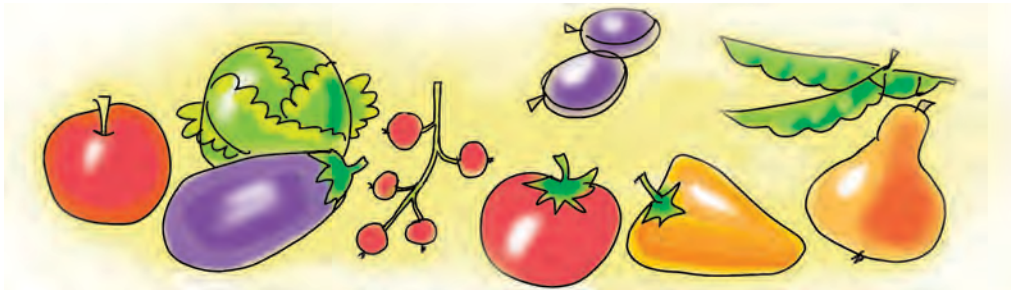
Ой так, ой так, так, і смач-ні, й кра-си - ві.

! Éneklés közben pontosan és érthetően ejtsd ki a hangokat!

𝄾 — a szünet jele a hangzásban

Vásár – játék. Rajzold le a kedvenc zöldségeidet és gyümölcseidet, majd kérdezd meg a felnőttektől, menynyibe kerülnek azok a piacon! Készíts árcédulákat és ragaszd fel rájuk!

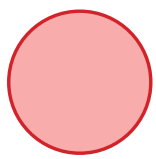
7. ŐSZI VÁSÁR

Csodálatos őszi kép,
rajta mézédes dinnyék,
alma, körte, szilva kék,
szüretelő menyecskék,
puttonyt hordó legények
vígan énekelgetnek.

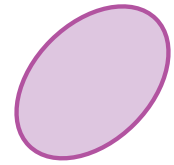
Nevezd meg a képen látható gyümölcsöket és zöldségeket! Milyen a formájuk? Hasonlítanak-e a valódi gyümölcsökhöz és zöldségekhez? Miért?

Vonalak segítségével rajzolhatunk kör alakú és ovális formákat is.

Kör

Ovális

Applikáció – figurák, formák kivágása különböző anyagokból, majd ráragasztása valamilyen felületre.

Készíts színes papírból applikációt *Termés* címmel!

Magyarázd meg Hangocskának, hogyan kell helyesen elrendezni a papírlapon a kivágott formákat!

Figyeld meg a gyümölcsök és zöldségek különböző formáit! Milyen más gyümölcsnek van még kör alakú vagy ovális formája?

8. UKRAJNA GAZDAG ÉS VENDÉGSZERETŐ ORSZÁG

Minden és mindenki, a környezeted, rokonaid és barátaid, mindez a te szülőfölded, a mi dalos Ukrajnánk.

Szülőföldem. *O. Oszadcsij* zenéje, *J. Ribcsinszkij* szövege.

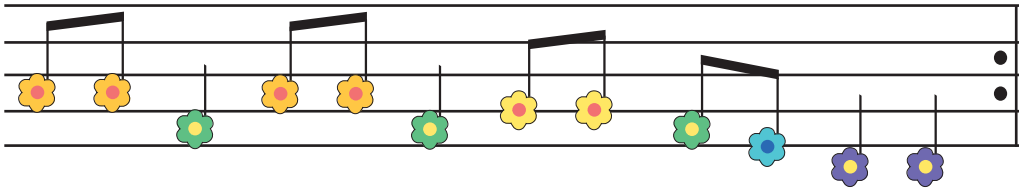
Miről szó ez a dal? Milyen a dallama? Hogyan értelmezed *Marfa Timcsenko* Éneklő Ukrajna képének a címét?

DALLAMOS

SZÉLES

GYENGÉD

Énekeld el a dalocskát!

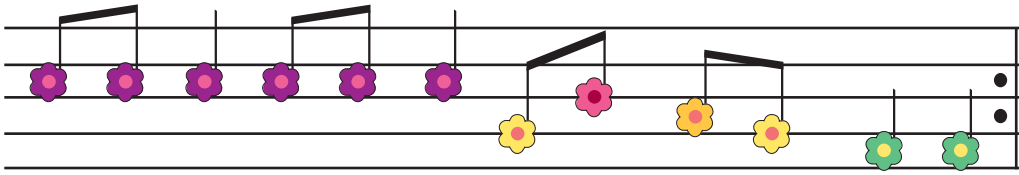

Рід-ний край, рід-ний край, Ук- ра - ї - но на- ша!
На-вкру- ги все цві- те, ти у нас най-кра- ща!

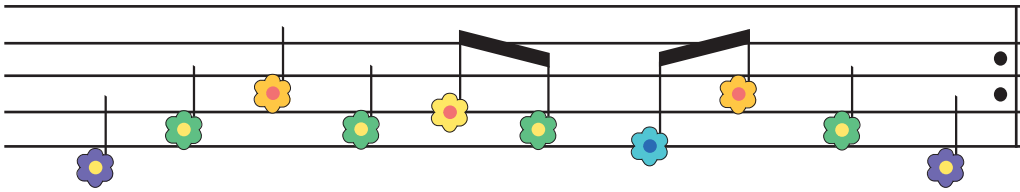
Próbáld előadni a dalocskát könnyedén, dallamosan, ünnepélyesen! Kísérd a dallamot kézmozdulatokkal!

A KIS HÍDON

A. Filipenko zenéje *H. Bojko* szövege

Че- рез міст пе- ре - йти тре - ба нам, ма - ля - там,
щоб гри- би, щоб гри- би в лі - сі по - зби - ра - ти.

На міс - точ - ку вов - чик спо - чи - ва - є,
на міс - то - чок ді - ток не пус - ка - є.

Énekeld el a dalocskát a szereplők jellemének megfelelően, először a haragos farkas, majd pedig a bátor kecskegida hangján!

Milyen dalokat tudsz szülőföldünkről?

8. UKRAJNA GAZDAG ÉS VENDÉGSZERETŐ ORSZÁG

Szülőföldünk nagyon gazdag és bőkezű. Sok mindent készíthetünk az őszi természet kincseiből, fenyőtobozból, makkból és falevelekből.

Gondolkozz el azon, milyen anyagból készültek ezek az alakok!

1. változat. Alakítsd át a narancsot és az almát valamelyik rajzfilm hősévé (*gyümölcs, gyurma*)!

2. változat. Figyeld meg, kivé, vagy mivé lehet átalakítani a természetes anyagokat! Próbáld meg te is!

Ha sétálni fogtok az erdőben vagy a parkban, gyűjtsetek természetes anyagokat későbbi alkotásaitok számára!

9. SZÜLŐFÖLDÜNK SZÉPSÉGEI

A bennünket körülvevő világ nagyon sokszínű és ezer hangon éneklő. Az ősz pedig különösen festői évszak.

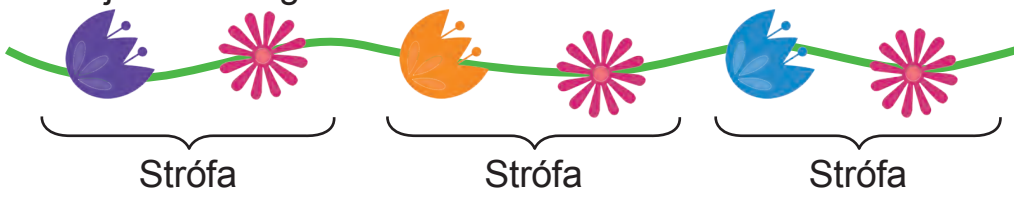

Esti dal. *K. Sztecenko* szerzeménye. Régi dal. *Sz. Ljudkevics* szerzeménye.

A zene gyors vagy lassú? Rajzold le a levegőben az ének dallamvonalát. Milyen vonalra emlékeztet téged?

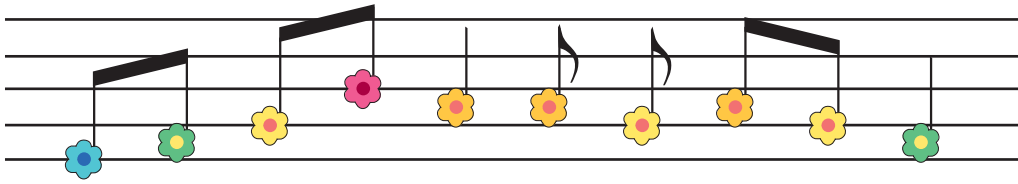
Dal – énekelhető szöveg a hozzá írt zenével, megszólaltatott dallammal. A dal strófákból áll. A strófának van **bevezető része** és **refrénje**.

Vizsgáljátok meg a Hangocska által készített ének-gyöngysort! Vajon miért más színűek és formájúak a virágok benne?

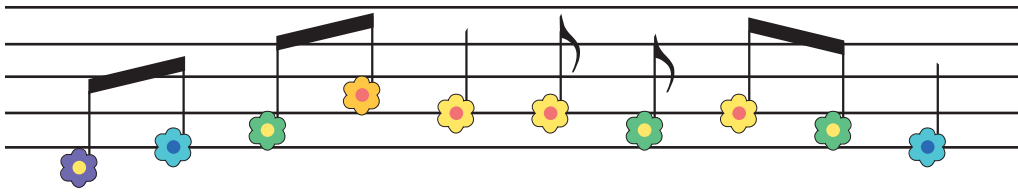

ERRE JÁRT AZ ŐSZ

M. Vedmeder zenéje *N. Kraszotkina* szövege

Ой хо- ди- ла о- сінь, блу- ка- ла.

Лис- тяч- ко в га - ю фар- бу- ва- ла.

Gondolkozz el, mikor kell levegőt venni éneklés közben, hogy a szavakat vagy mondatokat ne szakítsuk meg!

V — a levegővétel jele

Végezz légzőgyakorlatokat *lá, lá, lá* éneklése közben egy hangon!

! Az éneklés alatt nyugodtan fújd **ki a levegőt**, **levegővételkor** pedig ne emeld meg a vállad!

Határozd meg a kedvenc dalaid strófáit!

9. SZÜLŐFÖLDÜNK SZÉPSÉGEI

Ősszel a természet meseszép színes ruhát ölt.

Melyik szín a leggyakoribb ősszel?

Az emberek, hogy színesben ábrázolhassák a világot, feltalálták a különböző festékeket.

A piros, a sárga és a kék – az **elsődleges színek**.

A festőművészek a megfelelő színt a palettán, vagyis egy speciális festékkeverő lapon keverik ki. Két elsődleges szín összekeveréséből **másoglagos szint** kapunk: zöldet, narancssárgát vagy lilát.

Gyakorlat. Kísérletezz! Keverd ki a másodlagos színeket!

Ábrázold a természetet úgy, hogy festékfoltokat fújsz az árnyalt papírra szívószál segítségével!

1. változat *2. változat*

! Óvd a fákat, a Föld zöld *tüdejét*!

Nevezd meg az elsődleges és a másodlagos színeket! Séta közben figyeld meg, hogyan változnak a természet színei ősszel!

10. SZIVÁRVÁNYKAVALKÁD

Egyszer csak elered az eső, majd kisüt a nap és megjelenik az ezer színben sziporkázó szivárvány.

A művészek sok verset, festményt, zeneművet szenteltek ennek az égi jelenségnek.

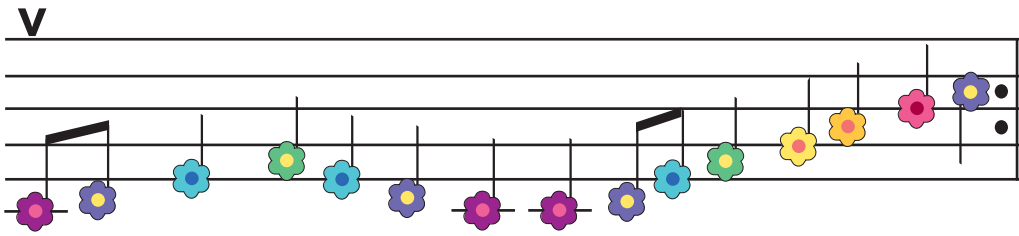

Sz. Prokofjev Eső és szivárvány.

Próbáld meg kézmozdulatokkal érzékeltetni a zeneműben szereplő esőt és szivárványt!

SZIVÁRVÁNY

N. Hurkina szövege

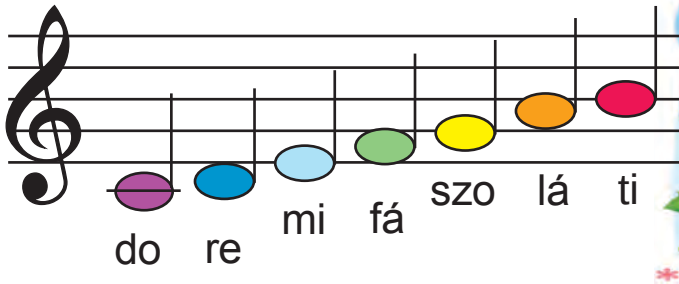
Дощ про - йшов, і міст з'я - вив - ся, сім у ньо - го ко - льо - рів.
На - віть зай - чик за - ди - вив - ся, ди - ву-див - но - му зра - дів!

KOP-KOP-KOP

N. Maj zenéje és szövege

Hasonlítsd össze a szivárványról szóló zenét! Milyen érzéseket kelt benned a dal? Éneklés közben *segíts* az esőnek különböző hangokkal – tapsolással, ujjcsettintéssel vagy triangulumjátékkal!

A szivárványban hét szín van, a zenében pedig hét **hangjegy**. Ők a **kottában** élnek. A **hangjegy-házikó** ajtaját a **violinkulcs** *nyitja* ki.

Mesélj a családodnak hangjegy-házikó lakóiról! Ismételd el a nevüket!

10. SZIVÁRVÁNYKAVALKÁD

A szivárvány a természet csodálatos ajándéka az emberek számára. Hét színt fedezhetünk fel benne, melyek a következő sorrendben követik egymást: piros, narancssárga, sárga, zöld, égszínkék, kék és végül lila.

Mesélj a rajzon ábrázolt tájképről! Láttál-e már eső után szivárványt? Milyen volt?

Készíts képet a szivárványról (*akvarell*)! Az elsődleges és másodlagos színek segítségével próbálj meg vidám hangulatot kölcsönözni alkotásodnak!

A szivárvány hét útján,
átfutottam sebesen,
s festékeim színeivel
lerajzoltam ügyesen.

Tamara Petrovszka nyomán

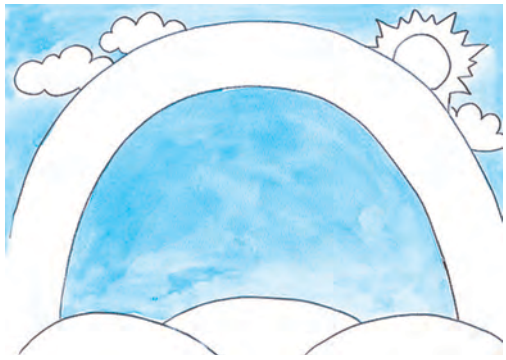
! Igyekezz, hogy a rajzod betöltse az egész lapot!

1. változat

2. változat

Nevezd meg a szivárvány színeit! Keress a ruházatodon, játékaidon vagy más dolgaidon hasonló színeket!

11. A TERMÉSZET KÜLÖNBÖZŐ SZÍNEI

Hangok segítségével különböző érzéseket, hangulatokat lehet megjeleníteni. De tudunk velük hangképeket is készíteni.

Készíts a barátaiddal hangképeket *Az ősz dala* és *Téli körtánc* címmel! Válasszátok ki a főhősöket: az esőt, a szelet, a hópelyhet! Gondolkozzatok el azon, milyen erősségű és magasságú hangok felelnek meg nekik! Milyen táncmozdulatokat lehet kölcsönözni a hangkép főhőseinek?

Hóvihar. Ukrán néptánc (*részlet*).

H. Szviridov Hóvihar (*keringő*).

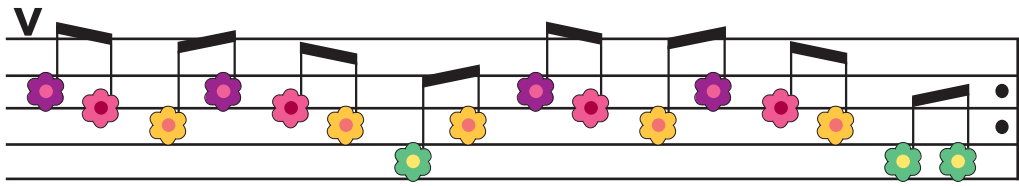
Milyen a táncok jellege? Milyen táncokat ismersz még? Gondolkozz el azon, milyen táncokat tanult meg Hangocska és Színecske!

Tánc – művészeti ág, mozgás zenére.

HÓVIHAR

Népzene — *V. Verhovinec* szövege

Ой, на дво-рі ме-те-ли-ця, кру-тить, вер-тить хур-де-ли-ця.
Ві - є во- на, по - ві -ва - є, ма-лих ді -ток роз-ва-жа-є.

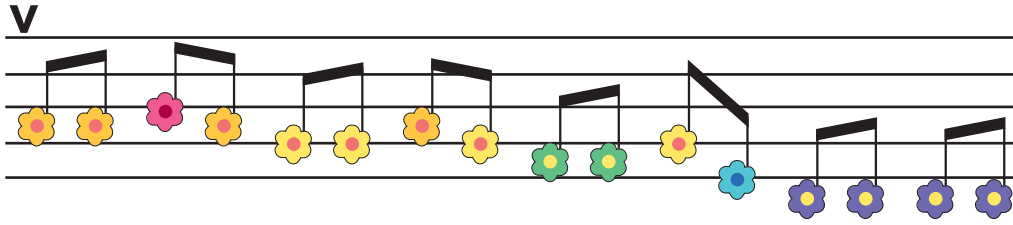
Hasonlítsd össze a hóviharról szóló zenét és táncot! Milyen hangszert választanál a dal kíséretéhez?

ALKOSSUNK KÖRT

Körtánc

V. Verhovinec zenéje — Népi költés

Зро-бим ко-ло, по-гу - ляй-мо і ве - се - ло за-спі-вай-мо.

Érdeklődd meg, milyen táncokat ismernek hozzátartozóid és ismerőseid! A reggeli tornát helyettesítsd táncmozdulatokkal! Ez nemcsak érdekes, hanem hasznos is az egészségre nézve.

11. A TERMÉSZET KÜLÖNBÖZŐ SZÍNEI

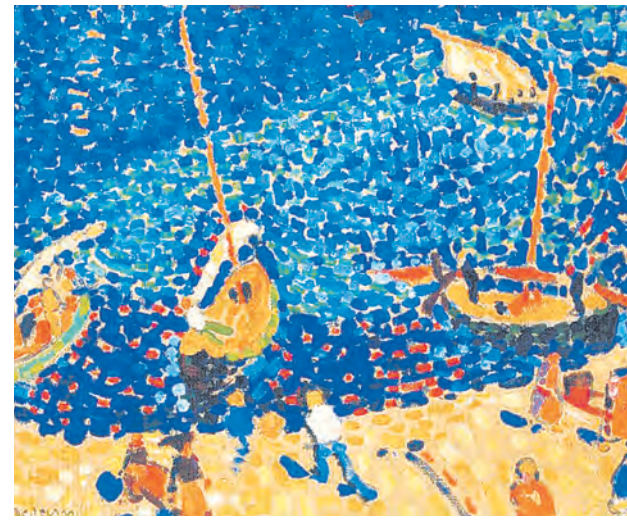
Amikor a sárga napra nézünk, vagy a vörös, illetve rózsaszín virágokat szemléljük, kellemes meleget érzünk. Ha pedig a világoskék jégmezőt látjuk vagy a kék felhőket, hideget. A képzőművészek ezért megkülönböztetnek **hideg** és **meleg** színeket.

Meleg színek

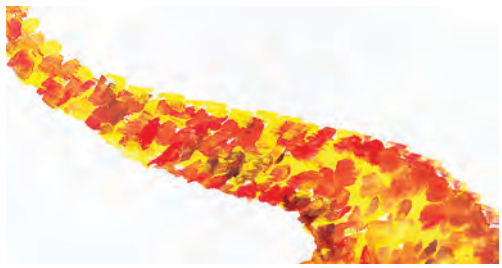
Hideg színek

Keresd meg a képen a hideg és meleg színeket!

Gyakorlat. Készíts hulló falevelekből ösvényt meleg színek felhasználásával! Rajzolj jéghegyeket hideg színekből!

1. változat. Meleg, hangulatos színekkel rajzold le az Ősz házát!

2. változat. Hideg színekkel rajzold le a Tél jégpalotáját!

Nézd meg, hogyan rejtette el Színecske a betűket és számokat a mesebeli házikókban! Próbáld meg te is ugyanezt!

12. A TÉL RITMUSAI

Beköszöntött újra a tél. Hűvös szelek fújnak, a hópelyhek körtáncot járnak, a házak ablakán pedig jégvirágok nyílnak.

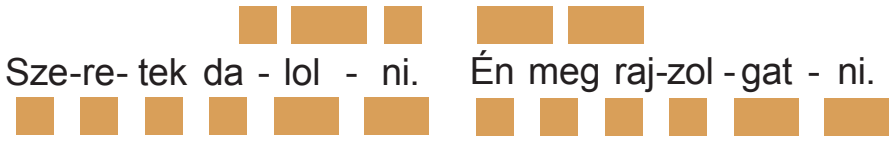
Claude-Achille Debussy Hópelyhek tánca (*xilofon*).

Képzeld el a hópelyhek könnyed és nyugodt forgását!

Minden dallamnak megvan a maga ritmusa, üteme.

Hőseink nevének és dalocskáinak ritmusát, ütemét a következő módon lehet ábrázolni.

Hangocska Színecske

A **ritmus –** rövid és hosszú hangok szabályos ismétlődése a zenében.

Találj ki a vershez egy kellemes dallamot! Válassz a dalocskád kíséréséhez megfelelő hangszert! A választásodat indokold meg!

Ahogy az ezüstös csillagok gyúlnak,
s a hófehér virágok nyílnak,
a téli ég felhőiből
játékos hópelyhek hullnak.

Leszja Voznyuk

Színecske megpróbálta eljátszani ezt a dalt trombitán, dobkísérettel. Magyarázd meg neki, milyen lesz a hópelyhekről szóló dal jellege ilyen kísérettel!

Ritmusgyakorlat Tapsolj a találós kérdés ütemére!

Forgok kinn a szélben könnyedén, fehéren, mint kicsi balerina táncolok a télben. Mi a nevem, nem titok, én a… ɣlǝɲǝqòɲ vagyok.

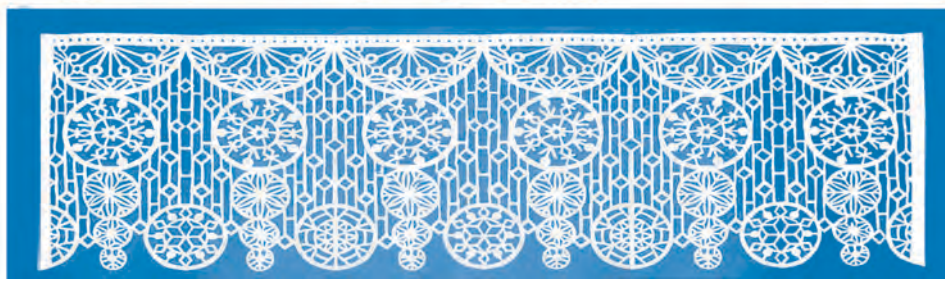
Vizsgáld meg, és add elő kedvenc dalaid ritmusát!

12. A TÉL RITMUSAI

Télen a hópelyhek vidáman táncolnak a szélben, a fagy pedig különböző díszeket fest az ablakokra.

Figyeld meg a képek ritmusát!

Ütem – szabályos ismétlődések legkisebb, egymással azonos egysége.

Készíts papírból hópelyheket!

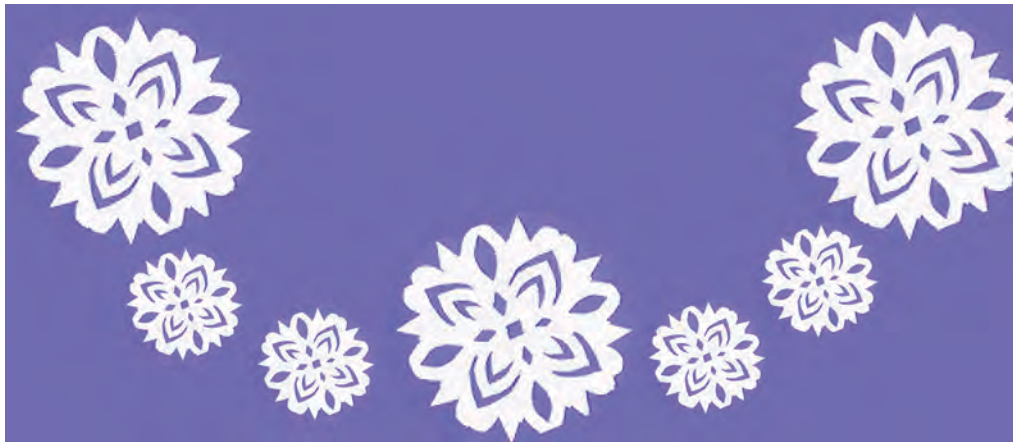
Csapatmunka. Készíts a barátaiddal hópehelydíszeket szabályosan ismétlődve pici változásokkal!

1. változat

2. változat

! Légy óvatos az olló használata közben!

Sorolj néhány példát a ritmusra az életedből!

13. ÜNNEPI ÁTALAKULÁSOK

Művészetországban különböző csodák történnek. Egyszerű hangokból, színekből, vonalakból különleges dolgokat lehet varázsolni.

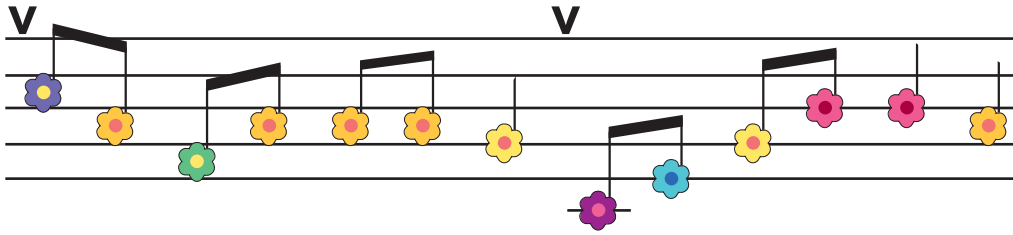
Az illusztráció alapján találj ki egy történetet a hóemberről, aki megtanult énekelni és táncolni! Oszd meg a történetedet az osztállyal! Milyen zenét képzelsz el a hóember számára? A tánca milyen legyen, gyors vagy lassú? A dal csendes vagy hangos?

Mozgásgyakorlatok *Felmelegítő tánc* (*tornaperc*).

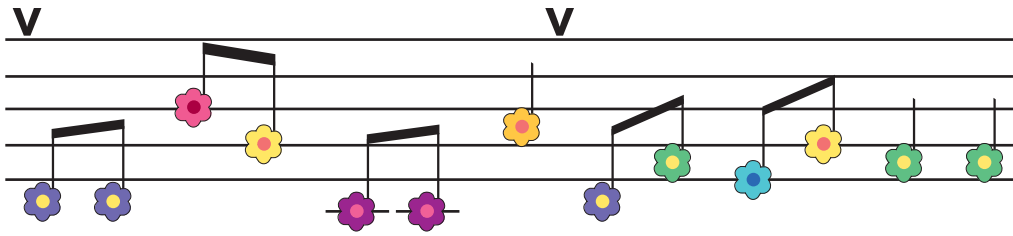
Mozogj együtt a gyermekszínészekkel!

HÓEMBEREK DALA

N. Rubalszkaja zenéje és szövege

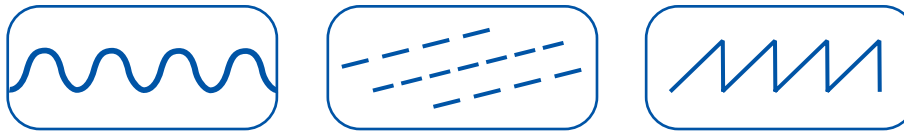

Ми ма- лі сні - го - ви - ки, зліп - ле - ні зі сні - гу,

сто - ї - мо ми у дво - рі ді- тво - рі на вті - ху.

Próbáld előadni a dalocskát más-más módon. Először lassan, majd pedig csodálatos átalakulások kíséretében, gyorsabban, vidámabban, hangosabban. Melyik vonalnak felel meg az ének dallama?

! Az éneklést általában hangszeres bevezető előzi meg. Figyelmesen kövesd a tanító (tanítónő) kézmozdulatait! A hangszeres bevezető után kezdj el énekelni az ő intésére!

Karmester vagyok – játék. Éneklés közben próbáld meg kézmozdulatoddal jelezni a dal kezdetét. Emlékezz vissza, hogyan kell helyesen lélegezni!

13. ÜNNEPI ÁTALAKULÁSOK

A művészet egy mesés ország, ahol mindig történnek csodák.

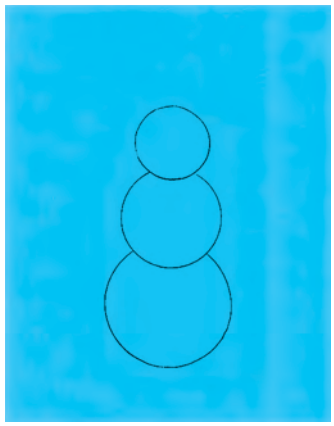
Hasonlítsd össze a hóembert ábrázoló képeket! Melyiken vannak túlsúlyban a világos, és melyiken a sötét színek?

Ha bármelyik színhez fehéret keverünk, akkor világosabbá válik. Egy csepp fekete festék bármilyen világos színt sötétebbé tesz.

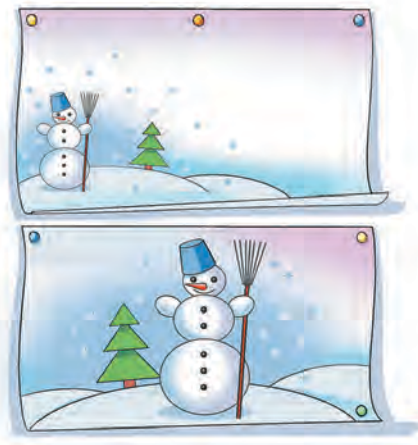
Gyakorlat. Az illusztrációk alapján próbáld meg a kék színt a palettán sötétebbé vagy világosabbá tenni!

Rajzolj vicces hóembert!
Csapatmunka. Készíts a barátaiddal *Hóemberek tánca* kompozíciót!

Magyarázd meg Hangocskának, melyik hóember van helyesen elhelyezve a képen!

Folytasd Színecske történetét a hóemberről!

14. TÉLI ÜNNEPEK

Nemsokára beköszönt az új esztendő. Ezt a csodálatos téli ünnepet nehéz elképzelni Mikulás és a díszesen felöltöztetett fenyőfa nélkül.

James Lord Pierpoint Jingle Bells (Szól a csengő).

Ismered-e ezt a dalt? Milyen érzéseket kelt benned? Ki ez a jóságos, segítőkész, ajándékot osztogató mesebeli alak?

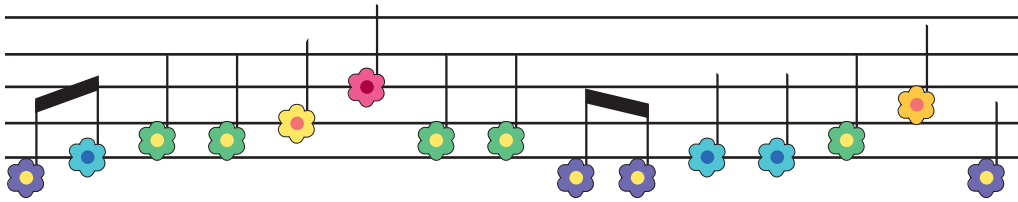

Találj ki a találós kérdéshez zenét és zenei kíséretet a megadott ritmus alapján!

Хто ма-лю-нок на вік- ні зма-лю-вав о- тут ме-ні?

MIKULÁS

A. Olejnikova zenéje *V. Csajkovszkaja* szövege

Ми-ко-лай, свя-тий доб-ро-дій, мчить на са-нях до ма-лят.

! Végy levegőt, majd próbáld meg kimondani a szavakat halkan és pontosan!

Találj ki olyan ritmust, hangerőt valamint dallamot, hogy az ének vidáman és ünnepélyesen csengjen!
Segíts Színecskének kiválasztani azokat a szavakat, amelyek ezt a zenét jellemzik.

Készíts újévre a hozzátartozóid számára egy zenés ajándékot! Legyen benne tánc, ének és vers!

14. TÉLI ÜNNEPEK

Az újévet mindenki várja, felnőtt és gyerek egyaránt. Feldíszítik a lakást és az újévi fenyőfát.

Mit látsz a képen? Mit gondolsz, hol és mikor történnek ezek az események? Kiket örökített meg a festő? Milyen a gyerekek hangulata? Milyen színek alkalmazásával sikerül a művésznek átadni az ünnepi hangulatot?

Játszani a fenyő körül mindig érdekes. Próbálj meg az ujjhegyeddel fenyőfát festeni. Tanuld meg lépésről-lépésre ábrázolni a fenyőt!

Figyeld meg, hogyan tanul Színecske fákat festeni! Próbáld meg te is!

15. ÖRVENDJETEK! JÖN AZ ÜNNEP

Télen sok ünnep van. Az egyik legkedveltebb közülük Ukrajnában is a **karácsony**. Karácsonykor **karácsonyi éneket** énekelnek az emberek, vagyis kántálnak. Köszöntik egymást Krisztus születése alkalmából. Újévkor pedig **jókívánságokat** mondanak egymásnak.

Krisztus születik. Karácsonyi ének.

Milyen érzéseket kelt benned ez a kép?

KARÁCSONYI ÉNEK

Ра- дуй - те- ся, лю- ди! У нас свя-то бу- де!
Бо - гу сві- чу став-те, а нам пи- ріг дай- те!

Énekelj ismert karácsonyi énekeket, és mondj újévi köszöntőket!

Milyen ritmusban adják elő általában ezeket a dalokat?

! Egy dalt elő lehet adni hangszeres kísérettel, de anélkül is.

Válaszd ki a hangszereket! Melyikkel lehet kísérni a karácsonyi énekeket?

Tudjatok meg többet a karácsonyi és az újévi hagyományokról!

15. ÖRVENDJETEK! JÖN AZ ÜNNEP

A gyerekek karácsonykor karácsonyi énekeket énekelnek, ezzel mindenkinek ünnepi hangulatot ajándékoznak. Rokonaikat és barátaikat képeslapokkal vagy e-mailben küldött vidám mosolyjellel (smiley) üdvözlik.

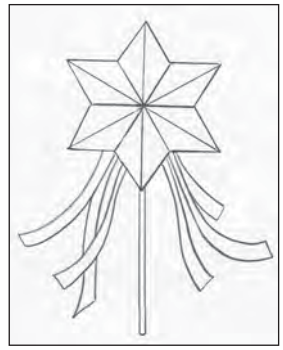

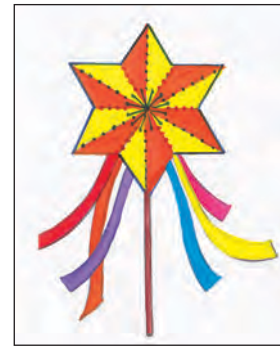

Hasonlítsd össze a hagyományos képeslapokat és a modern üdvözléseket! Meséld el a képek alapján, hogyan ünneplik Ukrajnában a karácsonyt?

Készíts üdvözlő képeslapot! Díszítsd őket csillámporral!
1. változat. Karácsonyi csillag (*sablon felhasználásával*).

2. változat. Karácsonyi angyal (készíts lenyomatot a tenyeredről, majd fejezd be a képet festékkel!).

Köszöntsd fel a barátaidat a téli ünnepek alkalmából! Tudsz e-mailt küldeni?

ELLENŐRIZD MAGAD!

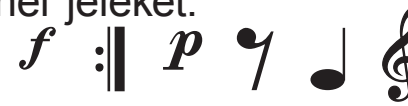
Feladatok Hangocska számára:

1. Az illusztrációk alapján találd ki, melyik dalról van szó, énekeld el!

2. Hogyan kell viselkedni éneklés közben?
3. Milyen zenei hangok vannak?
4. Nevezd meg a következő zenei jeleket:

Feladatok Színecske számára:

1. Emlékezz vissza azokra a képekre, amelyek leginkább tetszettek neked! Mit ábrázolnak?
2. Mit használnak a festőművészek alkotói munkájukhoz?
3. Határozd meg, mely pillangók vannak meleg színekkel, és melyek hideggel festve?
4. Nevezd meg az elsődleges és a másodlagos színeket a képen!

Feladatok Hangocska és Színecske számára:

1. Válassz a képekhez hasonló hangulatú zeneművet!

2. Milyen színekkel lehet ábrázolni a következő zenemű hangulatát?

P. Csajkovszkij Beteg baba. Új baba.

3. Helyezd a szavakat a megfelelő művészetládába!

dallam kép ének paletta

strófa hang szín

tánc rajzfilm vonal ütem

zeneművészet

képzőművészet

II. FEJEZET
A MŰVÉSZETEK NYELVÉNEK TITKAI

17. UTAZÁSOK MŰVÉSZETORSZÁGBAN

Minden művészeti ágnak megvan a maga nyelve. A zene hangokkal *beszél* hozzánk.

A **vokális** zenét énekhangon adják elő, a **hangszeres** zenét pedig különböző hangszerek segítségével.

Scsedrivocska scsedruvala. Ukrán népdal énekhangra zenei kísérettel.

Határozd meg, hol van a vokális zene, és hol van a hangszeres! Kik az előadók?

Mi látsz a képeken? Melyikről „hallatszik” énekhang, és melyiken játszanak hangszereken? Milyen hangszereket ismersz a képen láthatók közül? Milyen hangulatú zenét adhatnak elő a képen látható szereplők?

Találj ki melódiát a vershez, és énekeld el! Milyen lesz a hangulata? Szomorú vagy vidám? Magyarázd meg, miért!

A cirkusz megérkezett,
örülnek az emberek,
vidám bohóc nevettet
kicsit, nagyot, gyereket.

Varázslók és tigrisek,
oroszlánból rengeteg,
a légtornász integet,
ez ünnep minden gyereknek.

Olena Poljanszka

Felix Mendelssohn Bohócok tánca a Szentiványéji álom című szvitből.

Ez a zene vokális vagy hangszeres? Hogyan mesél a bohócokról? Mit tudsz a cirkuszról? Egészítsd ki az elbeszélésedet az alábbi képeken látottakkal!

A cirkusz – olyan előadó-művészeti ág, ahol bohócok, légtornászok és bűvészek mulattatják a porondon a nagyérdemű közönséget zenei kísérettel.

Milyen művészeti ág beszél velünk a hangok *nyelvén?* És hogy *beszél* velünk a cirkusz? Hogyan viszonyulsz a bohócokhoz?

17. UTAZÁSOK MŰVÉSZETORSZÁGBAN

A képzőművészet segítségével sok újat megtudhatunk a világról. Például a cirkuszról, amit nagyon szeret minden gyerek.

A cirkuszi plakátok értesítéseket tartalmaznak arról, hogy hol, és mikor lesz a vidám előadás. Itt láthatók a műsorban szereplő cirkuszi előadók is.

Miről mesélnek az illusztráción látható cirkuszi plakátok? Kik láthatók rajtuk? Kedvet kaptál-e a plakátok láttán ellátogatni a cirkuszba, hogy megismerkedj a bohócokkal?

Készíts applikációt egy vidám bohócról!

Milyen nyelven *beszél* a képzőművészet? A hangok nyelvén, vagy pedig a vonalak és színek nyelvén? Meséld el, milyen hatással volt rád a cirkuszba tett látogatás? Szabadidődben rajzolj állatkákat betűk és számok segítségével az alábbi minták alapján, de saját mintát is kitalálhatsz!

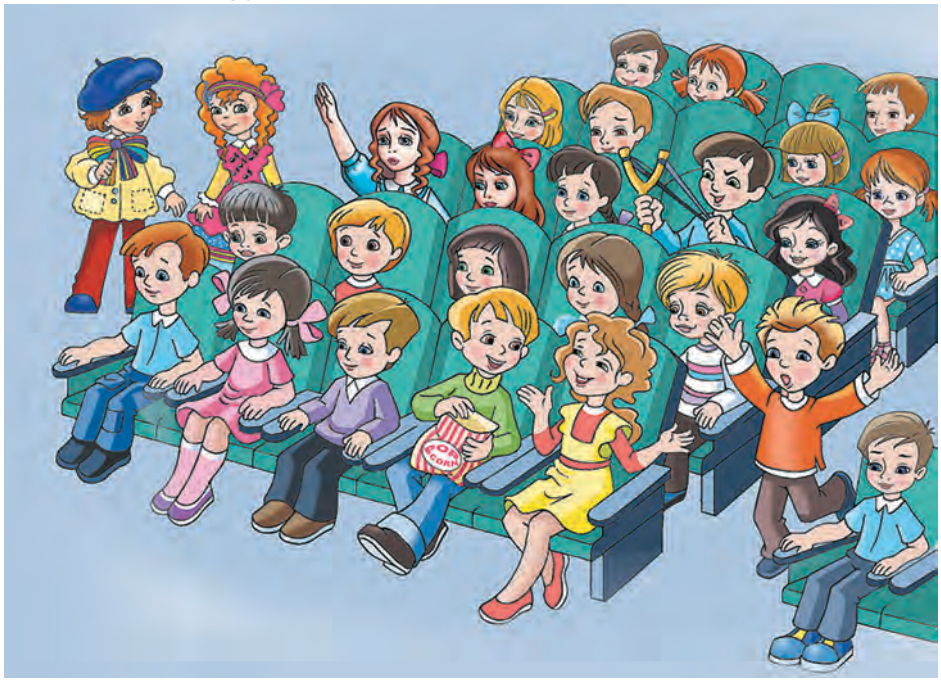
18. TALÁLKOZÁS A SZÍNHÁZZAL

A színház – az előadó-művészetek egyik ága, amelynek a keretében közönség előtt színjáték útján, beszéddel, mozdulatokkal, hanghatásokkal történeteket mutatnak be.

A színház nyelve nagyon szokatlan. A színpadon életre kelnek a mesék hősei és más művek szereplői. Ezeket a csodákat a **színészek** hozzák létre. A drámai színházakban a szereplők prózában beszélnek, a zenés színházakban pedig énekelnek és táncolnak.

Maurice Ravel A gyermek és a varázslat (*videórészlet*).

Milyen hősöket személyesítettek meg a szereplők? Ez drámai vagy zenés színház?

Magyarázd el Színecskének és Hangocskának, hogyan kell viselkedni a színházban!

KÉT KISKAKAS. Népdal.

Adjátok elő a dalt szereposztásban hangszeres kísérettel (dob, triangulum, csörgődob)!

! Figyelj oda az éneklésre, hangodat nem erőltetheted!

Játszd el a barátaiddal a róka, a kakas, a farkas és a nyuszi szerepét Ihor Szicsovik verse alapján!

MI VAN A ZSÁKBAN?

Róka koma, róka koma
hol jártál az éjjel?
Szülinapon voltam,
s a kakassal táncoltam.
És a zsákod miért
domború?
Ku-ko-ri-kú!

A VÉDELMEZŐ

Erdő mélyén, rengetegben
kicsi farkas szipog
csendben.
Hozzá szalad nyuszika,
simogatja, vigasztalja:
– amíg az erdőben élek,
addig én itt óvlak, védlek.

Milyen sajátosságai vannak a zenés színháznak?

18. TALÁLKOZÁS A SZÍNHÁZZAL

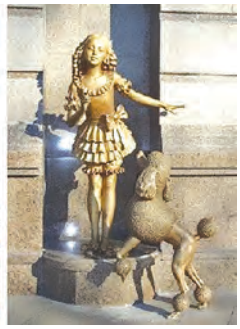
Egy adott színház titkairól sokat elárul annak épülete. A kijevi bábszínház például egy mesebeli kastélyra emlékeztet.

Voltál-e már bábszínházban? Kik szerepelnek ott? Mesélj az ott látott szereplőkről!

A színházi bábuk speciális házikókban, vitrinekben élnek. A művész, mielőtt hozzálát egy bábfigura elkészítéséhez, **skiccet, vázlatot** készít. Majd elkészíti, és felöltözteti bábját.

Rajzold le *A Róka, a Cica és a Kakas* című meséből a kedvenc bábfigurádat!

Szabadidődben játssz bábszínházat! Válassz ki a játékaid közül szereplőket, és adj elő egy történetet!

19. A BALETT VARÁZSLÓI

Ma egy olyan színházba látogatunk el, amely a zene és tánc hangján szól hozzánk. Ez a balettszínház.

P. Csajkovszkij A hópelyhek keringője a *Diótörő* című balettből.

Milyen a hópelyhek tánca: finom, előkelő, titokzatosan ünnepélyes vagy erővel teli?

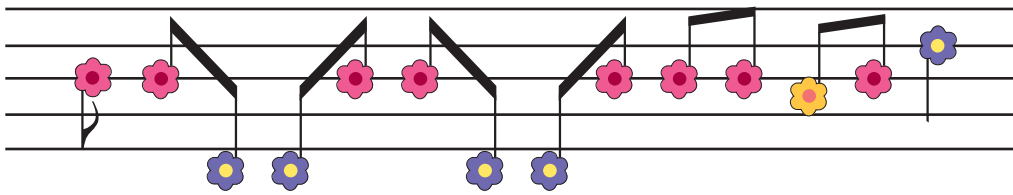

Balett – drámai cselekményű, zenés kíséretű tánccal előadott színpadi mű.

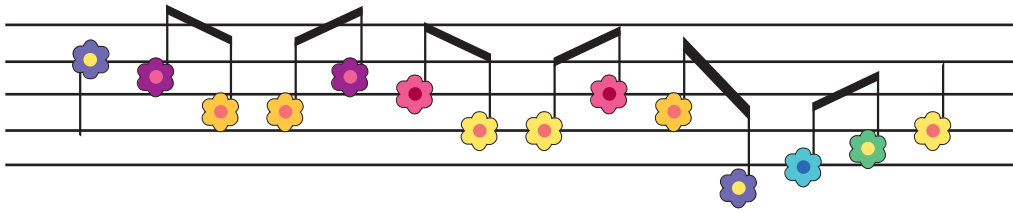
A táncnak megvan a maga sajátságos nyelve – ez a mozgás és a kifejező mozdulatok (gesztus).

HÓPELYHEK

J. Sztepovij zenéje Népköltés

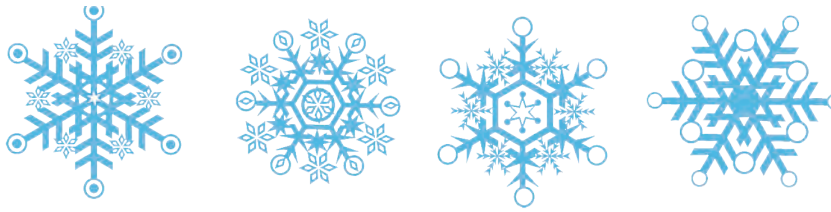

Ми бі - лі - ї сні-жи- но -чки із не -ба ца - ри-ни.

Ле - ге-нькі, як пу - ши -но -чки, ле - ті- мо всі сю - ди.

Éneklés közben képzeld el, ahogy a hópelyhek kis balerinák módjára táncolnak, forognak a szélben. Kísérd a dalodat a triangulum hangjával! Találj ki mozdulatokat a kis hópehely-balerináknak!
Hasonlítsd össze J. Sztepovij zenéjét P. Csajkovszkij hópehely-keringőjének melódiájával!

Milyen nyelven *beszél* a tánc? Mesélj erről az illusztrációk segítségével!

19. A BALETT VARÁZSLÓI

A festőművészeket gyakran megihlették a balerinák méltóságteljes táncukkal.

Találd ki, milyen táncot mutat be a művész! Miben különbözik a balerina öltözete a mindennapi viselettől?

Az illusztrációkon látszik, hogy a balerinák színpadi jelmezben lépnek fel. A jelmeztervezők, mielőtt elkészítenék a jelmezt, elképzelik maguknak azt, majd szabásmintát készítenek hozzá.

Gondolj ki jelmezeket, majd szabásminta alapján rajzold le azokat!

Képzeld el, hogyan lehetne élő nyári virágokból balerinát készíteni!

20. MESEBALETT

A színházakban a zenét leggyakrabban a **zenekar** adja elő, amely a különböző hangszerek játékának a segítségével az előadás menetét és szereplőinek játékát még kellemesebbé tudja tenni.

Zenekar – zenészek nagy közössége, akik különböző hangszereken játszanak.

B. Pavlovszkij Hófehérke és a hét törpe. Mesebalett (*részlet*).

A mesebalett zenéje vokális vagy hangszeres. Meséld el, milyen hatással van rád a zenekar játéka!

Minden hangszernek saját, egyedi hangzása van.

hegedű

trombita

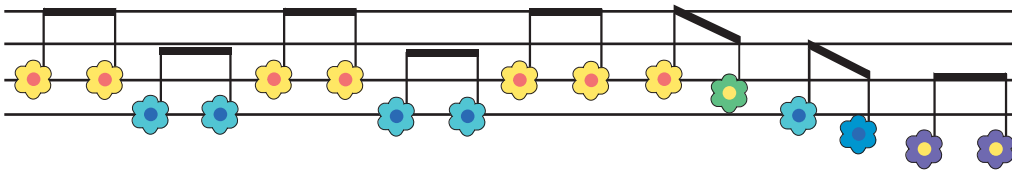

dob

Hófehérke és a hét törpe. Rajzfilm (*részlet*).

Találj ki dalokat a hét törpének: Tudornak, Vidornak, Szendének, Hapcinak, Szundinak, Morgónak és Kukának!

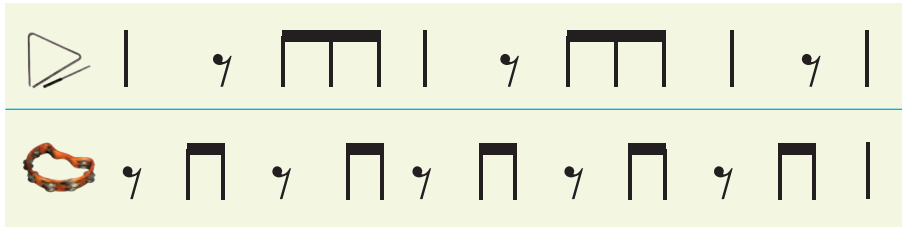
Add elő a dalocskát!

В лі- сі чу- ти дивний го- мін,то дзвенять дзві-ноч-ки гномів.

Zenekar – játék. Alkoss a barátaiddal zenekart, gyermekhangszereket használjatok!

Képzelj el a képen látható hangszerek hangjához színt!

20. MESEBALETT

A csodát a színházban nemcsak a színészek, a zenekar játéka és a tánc összhangja hozzák létre, hanem a színpadi kosztümök és a sminkesek munkája is. A sminkek segítségével változnak át a színészek mesebeli hősökké.

Figyeljétek meg a képeken látható törpék sminkjét! Nem emlékeztetnek titeket ezek a táncoló törpék mesebeli öregapókra?

Képzeld el, majd rajzold le a hét törpét!

Hét kis törpe ecsetjével
rajzolt erdőt épülettel.
Mert vidámak és ügyesek,
ismerik őket a gyerekek.

1. változat. Emlékezz vissza, hogyan íródnak az általatok tanult betűk, és próbálj belőlük vidám törpéket varázsolni!

2. változat. Változtasd a színes foltokat vidám törpékké! Találd meg a meleg és hideg színeket! Melyikből van több, hidegből vagy melegből?

Emlékezz vissza a szivárvány hét színére és a hét hangjegyre!

21. VIDÁM UTAZÓ AZ OPERAHÁZ SZÍNPADÁN

Utazzunk most egy olyan zenés színházba, amelynek operaház a neve. Ott minden szereplőnek a jellemének megfelelő dala van. Ezeket **ária**nak nevezzük. Egy áriát férfi, női, sőt gyermekhangon is elő lehet adni.

H. Hrinyevics Cipó. Meseopera. Az opera főhőseinek áriái.

Milyen az áriák arculata, jellege? Milyen énekhangok hallhatók?

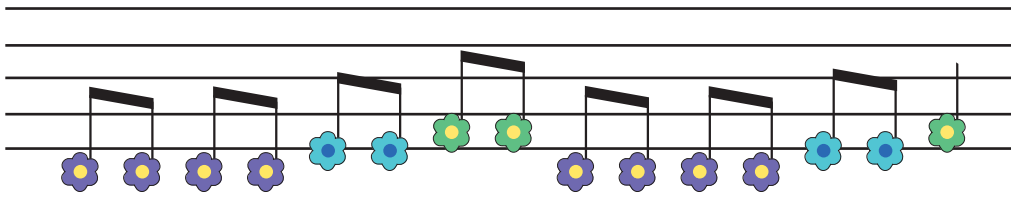

Színecske és Hangocska elhatározták, hogy eléneklik a *Kisgömböc kalandjai* című opera áriáit. Mit gondolsz, helyesen választották meg a mese szereplőit? Magyarázd meg a választásodat!

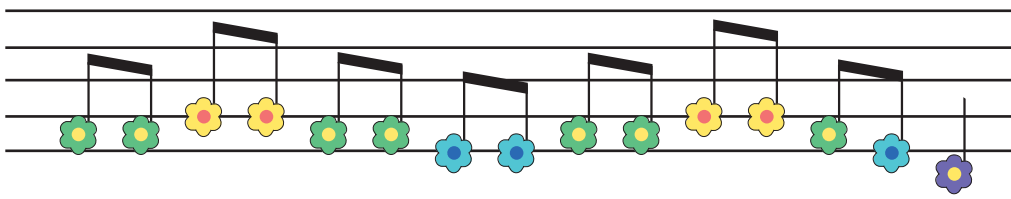
Opera – olyan előadás, melynek cselekménye az éneklés és a zenekar játéka segítségével bontakozik ki.

TÉSZTA ÁRIÁJA A KISGÖMBÖC KALANDJAI CÍMŰ MESEOPERÁBÓL

M. Barabas zenéje

Я вте -чу, вте-чу із ді- жки і не бу - ду ко - лоб - ком.

Під-ве-дусь мер-щій на ніжки і бі -гом, бі-гом, бі-гом.

Gondolkozz el azon, milyen énekhangokat kell kiválasztani a Kisgömböcről szóló opera szereplői számára! Milyen hangszer kísérje a Nyuszit, a Rókát, a Medvét és a Farkast?

Játsszátok el a barátaiddal a *Kisgömböc kalandjai* mesét szereposztásban! Énekelj el egy áriát az operából!

21. VIDÁM UTAZÓ AZ OPERAHÁZ SZÍNPADÁN

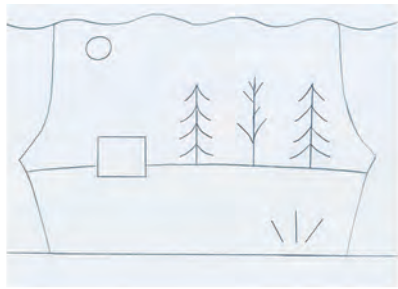
A díszlettervezők mesterien fel tudják díszíteni az opera, a balett, a drámai és bábszínház színpadát. Díszleteket festenek, amelyek segítségével megtudhatjuk, hol, és mikor történnek az események. Például egy házban vagy egy virágos kertben, egy ódon várban vagy egy modern város főterén.

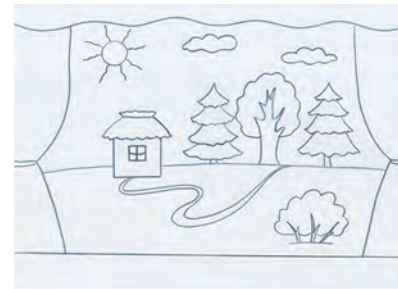
Díszlet – a színpad művészi dekorációja, amely segít megérteni a darab tartalmát.

Mondd el, hogy van elrendezve a színpad! Hol, és mikor játszódik a színdarab? Hogyan lehet ezt meghatározni a díszlet alapján? Képzeld el, milyen díszletekre van szükség akkor, ha a darab egy mély erdőben, vagy pedig egy ünnepi díszteremben játszódik!

Készítsd el a *Cipó* című meseopera díszletét!

Határozd meg, mi helyezkedjen a színpad bal és jobb oldalán, mi legyen közelebb, és mi távolabb!

Készítsd el a *Kesztyű* című mesedarab díszletét!

22. VIDÁM UTAZÁS KÜLÖNBÖZŐ SZÍNHÁZAKBA ÉS FILMSZÍNHÁZBA

Az operában az operaénekesek a zene nyelvén beszélnek a nézőkkel. A színpadról sokféle zene szól. Néhány előadó **együttes**t formál, ahol többen énekelnek együtt, **kórus**t alkotnak.

Írj a barátaiddal meseoperát! Osszátok szét a szerepeket a következőképpen: Kisgömböc – fiú, Róka – kislány. A többi szereplő helyett az együttes énekeljen.

Kisgömböc: – Tejfelben kevertek, ablakban hűtöttek, gömbölyű a fejem, *Kisgömböc* a nevem.

Medve: – Bundám sűrű, lábam nehéz, kedvencem a mézevés. A barlangban élek, sokat alszom, s közben nem beszélek.

Farkas: – Szürke ordas a nevem, a bárányhús a kedvenc eledelem.

Róka: – Vörös vagyok és alacsony, ravasz arcú, s hosszú farkú.

Nyúl: – Gyors a lábam, hosszú a fülem, fekete az orrom, s rövid a farkincám.

A Kisgömböcről szóló mesét meg lehet nézni rajzfilmen is. Érdekes, hogy milyen csodálatos átváltozások történhetnek a főhősökkel a filmvásznon.

O. Sevcsenko zenéje és verse. A *Kisgömböc* rajzfilm a *Szeretettel a gyermekeknek* sorozatból, részletek a Kisgömböcről szóló rajzfilmekből.

Miben különböznek a Kisgömböcről szóló rajzfilmek? Hasonlítsd össze a különböző filmek dalait (jellegük, ütemük, kíséretük)! Melyik tetszik neked a legjobban?

Szabadidődben felnőttek felügyelete mellett nézz meg néhány rajzfilmet a világhálón a Kisgömböcről! Énekelj a főhőssel!

22. VIDÁM UTAZÁS KÜLÖNBÖZŐ SZÍNHÁZAKBA ÉS FILMSZÍNHÁZBA

Ellátogatunk a bábszínházba, ahol a darabok főhősei bábok.

A bábokat nagyon tehetséges színészek, a **bábosok** mozgatják, akik a bábokat a kezükre húzzák, vagy pedig egy pálcára erősítik.

A bábszínház báb- és jelmeztervezője olyan bábokat talál ki, tervez meg, hogy azok megfeleljenek a darabban betöltött szerepüknek.

Milyennek kell lenni a bábunak, hogy látható legyen a nézőtérről! Gondolkozzatok el azon, hogy mozognak a bábuk?

A bábu legkifejezőbb része a feje. A fejet többféleképpen el lehet készíteni. Lehet ruhaanyagból vagy szőrméből varrni, gyurmából gyúrni. Önállóan vagy akár segítséggel létre tudod hozni a saját kis gyurma bábszínházadat.

Készítsd el a *Kisgömböc* című mese egyik szereplőjének gyurmafiguráját! Az elkészült bábut erősítsd egy ceruzához!

Képzeld el, hogy a Kisgömböc nem találkozott az erdőben a Rókával. Találj ki más befejezést a mesének és rajzolj, ha akarsz, egy újabb történetet a Kisgömböc kalandjairól.

23. MESÉS ELBESZÉLÉSEK

A zenekar a hangszerek hangzásával meg tudja jeleníteni a mese szereplőinek jellemét, a jó és rossz, a vidám és a szomorú vonásokat is.

Például a hárfa hangjával a folyó vizének csobogását lehet utánozni, amelyen Ivaszik-Teleszik hajózott.

M. Szilvanszkij Ivaszik-Teleszik. Zenés mese (*részletek*: Ivaszik-Teleszik, majd a Kígyó megjelenése, a víz csobogásának hangja, a kalapácsok ütésének zaja az üllőn).

Hogyan lehet a zene segítségével megjeleníteni a bátor fából készült Ivaszik-Telesziket, vagy a gonosz Kígyót?

Válaszd ki a felsorolásból azt a megfelelő szót, amelyik a legjobban jellemzi a szereplőkkel kapcsolatos zenét!

félelmetes	titokzatos	vidám
áttetsző	hangos	csendes
élénk	finom	harsány

hárfa

Aludj kicsi Fa fiacskám,
a kásácskát megfőztem ám,
megetetlek vele drágám.

Találj ki dallamot a vershez! Mit gondolsz, milyen jellegű dal illik ide? Énekeld el a megfelelő hangulatban! Milyen lendületet választol az előadáshoz?

Gyorsítva | Mérsékelten | Lassan

Tempó – a zene előadásának lendülete, irama.

Válassz hangszert a zenés mese szereplőihez: a gonosz Kígyóhoz, a kedves anyához, a bátor Ivaszik-Teleszikhez! Emlékezz: a hangszer hangzása meg kell, hogy feleljen a szereplő jellemének!

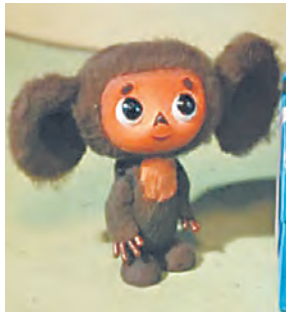
Meséld el, milyen új dolgokat tudtál meg egy zenekarról!

23. MESÉS ELBESZÉLÉSEK

A mozivászonnak köszönhetően a mesék életre kelnek. A rajzfilmek főhősei lehetnek rajzolt figurák, de lehetnek bábok is. Ez utóbbiakat a művészek különböző anyagokból készítik: gyurmából, agyagból, de néha akár papírból is.

Emlékezz vissza olyan rajzfilmekre, ahol a főhősök bábfigurák voltak!

Melyik mese hőse látható a szökőkúton? Vajon milyen zene hallható a víz csobogásakor: vidám vagy szomorú?

A *Mesevonat* című rajzfilm a *Szeretettel a gyermekeknek* sorozatból.

Milyen mesehősöket ismersz fel a rajzfilmből?

A rajzfilmek hőseit le lehet rajzolni vagy festeni, de megformázhatók gyurmából is, sőt számítógépen való megalkotásuk is lehetséges.

Rajzold le az Ivaszik-Teleszik mese egyik hősét, vagy készítsd el *bármilyen anyagból tetszés szerint*!

Mi a különbség a rajzfilm és a bábfilm között?

24. MESÉS ELBESZÉLÉSEK

Ma egy újabb zenés mesével ismerkedhettek meg. Főhőse a tavasz kedves hírnöke – a hóvirág. Az emberek nagyon szeretik szépségéért és finomságáért.

Emlékezz vissza a tavasz hangjaira és színeire! Milyen érzelmeket keltenek benned?

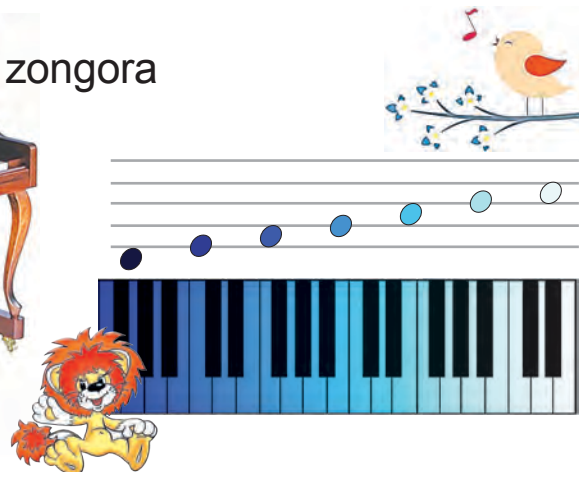
M. Csemberzsi Mese a kék hóvirágról.

Hány hangszer hallható a zeneműben? Melyik adja elő közülük a törékeny hóvirág dallamát? Hogyan lehet a zene segítségével megérteni a mese tartalmát?

A zeneszerzők egy zeneművek finomságát és nyugodtságát **magas regiszterű hangokkal** érzékeltetik. Ezek a hangok a világos színekhez hasonlíthatók. Ha viszont egy zeneművek félelmetes vagy hátborzongató, a zeneszerzők **alacsony regiszterű hangokat** használnak, amelyek a sötét színekhez hasonlítanak.

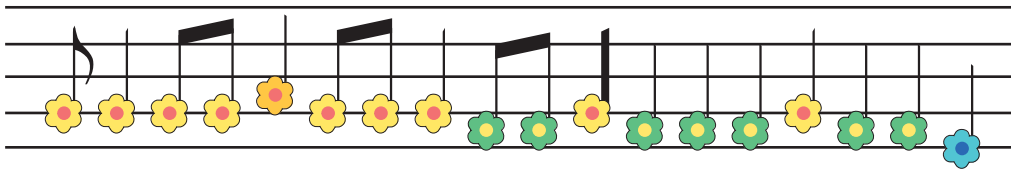

zongora

HÓVIRÁG

A. Olejnyikova zenéje *N. Ivanova* szövege

В зи-мо-вій ха-тин-ці на бі-лій пе-рин-ці пролісок маленький

Milyen hangulatban kell ezt a dalt előadni? Milyen a dallam irama? Mutasd meg a kezeddel!

A barátság virágai című rajzfilm a *Bagoly néni órái* sorozatból.

Milyen művészeti ágakkal találkoztatok a rajzfilmben? Képzeld el, hogy a főhősök elkezdtek énekelni. Milyen regiszterű a medve, Bagoly néni és Szófogadatlanka hangja?

Figyeld meg, milyen regiszterű a különböző kis házi kedvenc madarak hangja!

24. MESÉS ELBESZÉLÉSEK

A tél elmúltával a réteken megjelennek a tavasz első hírnökei – a hóvirágok, a hegyekben pedig a színes krókuszok.

Mely fák nagyobbak és élénkebbek a képen?

! Azok a tárgyak, amelyek a kép elején helyezkednek el nagyobbak és élénkebbek, azok pedig, amelyek hátrább vannak, kisebbek és kevésbé élénkek.

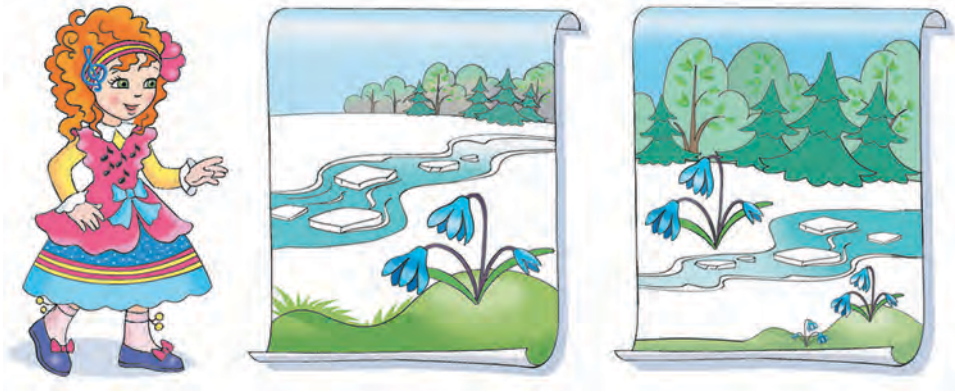
Milyen színűek a virágok a képeken? Találd meg közöttük a hóvirágot!

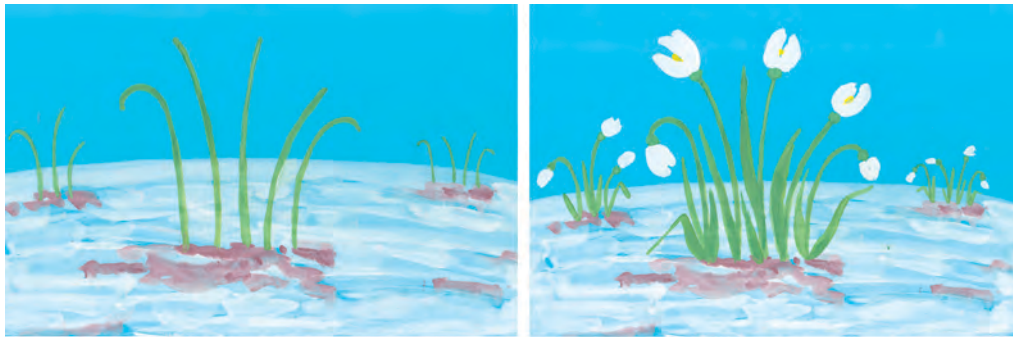

Melyik képet rajzolta le helyesen Hangocska? Miért?

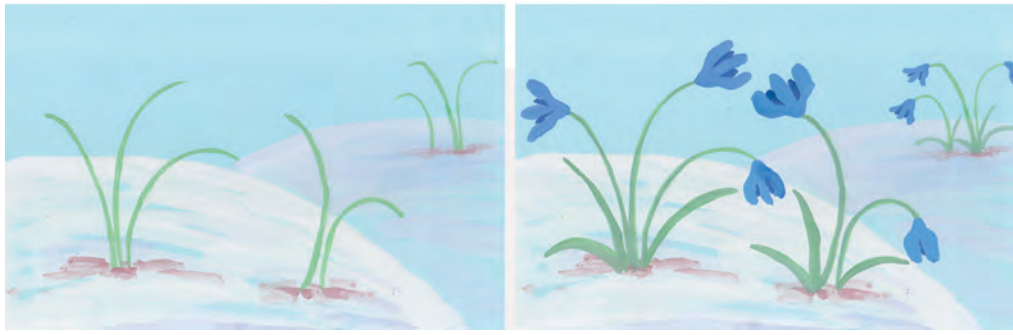

Színes papírra vízfestékkel fess hóvirágot!

1. változat

2. változat

! Ne tépd le a hóvirágokat! Óvd a természetet!

Milyen színből van a legtöbb tavasszal?

25. SZÉPSÉG ÉS EGÉSZSÉG

Ismeretes, hogy a vidám, energikus zene felfrissít, és jobb kedvre derít, a lassú és csendes pedig megnyugtat. Az emberek azért hallgatnak zenét, hogy jobb kedvük legyen, lazítsanak és megőrizzék az egészségüket.

Franz Schubert Esti szerenád, *G. Bizet* A torreádor indulója a *Carmen* című operából.

Milyen a hangulata ennek a zenének? Hogyan hat a te hangulatodra?

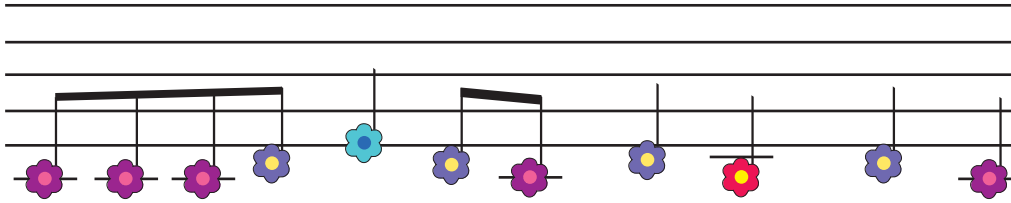

Jó hatással van az egészségre a sport. Több sportág (ritmikus sportgimnasztika, műkorcsolya, szinkronúszás) kapcsolatban van a zenével.

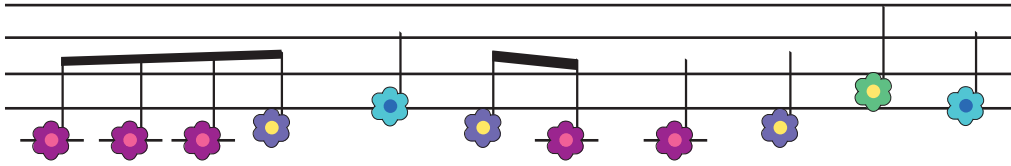
A megfagyott szív című rajzfilm (*a műkorcsolyázást ábrázoló részlet*).

DAL A REGGELI TORNÁRÓL

O. Januskevics zenéje *M. Jaszakova* szövege

Роз-бу-ди-ло со-неч-ко нас з то - бо - ю

По - ве - ло нас со-неч-ко за со- бо- ю.

A dalt egy ember is előadhatja, ő a **szólista**, **szólóénekes**, de bemutathatja kórus is.

Gondolkozz el azon, a dal melyik részét adhatja elő a szólista, és melyiket inkább a kórus!

Felnőttek segítségével válassz ki egy dalt a reggeli tornához!

25. SZÉPSÉG ÉS EGÉSZSÉG

Hogyan hat a képzőművészet az emberekre? Természetesen elsősorban a színekkel. Bizonyos színek megnyugtatnak, mások pedig felzaklatnak.

Abban a szobában például, ahol a sötét és hideg színek vannak túlsúlyban, az ember lehangoltnak érzi magát.

A meleg és világos színek ellenben ünnepélyes hangulatot kölcsönöznek és jókedvre derítenek. A **sárga** és **narancssárga** tónusok felmelegítenek, fokozzák a jókedvet. A **piros** nagyon aktív szín, felrázza az embert.

Milyen színek vannak túlsúlyban az illusztráción? Milyen érzéseket keltenek benned?

Köztudott, hogy az ember egészségére a testmozgás mellett nagy hatással van a helyes táplálkozás. Ezért, különösen tavasszal, sok zöldséget és gyümölcsöt kell fogyasztani. Számtalan képzőművészeti alkotáson láthatunk gyümölcsöt és zöldséget.

Nevezd meg a képen látható gyümölcsöket és zöldségeket! Határozd meg az uralkodó színeket!

Nézd meg a kortársaid által alkotott kompozíciókat! Készíts te is ilyen *finom* összeállítást!

Készíts el otthon egy étvágygerjesztő gyümölcskompozíciót! Kínáld meg a családodat és a barátaidat!

26. HÚSVÉTI CSODA

Tavasszal ünnepeljük az egyik legnagyobb keresztény ünnepünket, a Feltámadás napját – a **húsvétot**. Ez az örömünnep elképzelhetetlen festett, kiszínezett tojás, a **hímes tojás** nélkül.

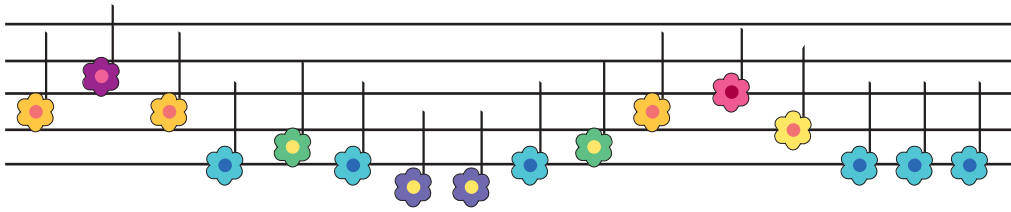
Mi látsz a képen? Hol játszódnak az események? Hogy vannak felöltözve a nők és a gyerekek? Milyen ünnepi díszben van a lakás?
Mesélj a kép alapján a húsvétról!

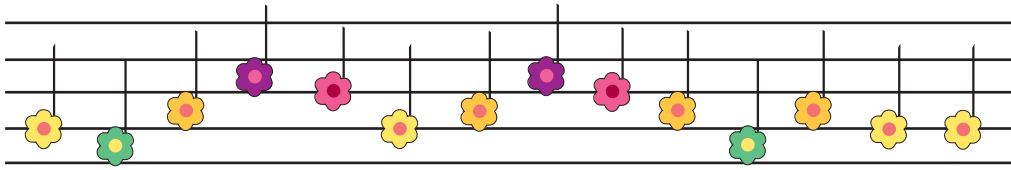
Milyen hangulat uralkodik az illusztráción? Hogyan köszöntik egymást az emberek? A harangok milyen zenéje hallatszik a templomból? Mesélj a képen látható emberek népviseletéről! Hogyan ünneplik a húsvétot országunkban és Kárpátalján?

HÍMES TOJÁS

M. Katricska zenéje *V. Klenec*, *N. Andruszics* szövege

Не-су по-двір'-ям пи-сан-ку гар-не-сень-ко роз-пи-са-ну,

у ме- не на до-лонь- ці во- на не- на- че сон- це.

Hasonlítsd össze a zene hangulatát a képeken uralkodó hangulattal!

Az ének dallama több részből áll, amit zenei frázisnak nevezünk.

A zenei frázis – egy befejezett zenei gondolat.

Szabadidődben találj ki dallamot Sz. Zsupanin versére, és ajándékozd oda édesanyádnak!

Este anyám tojást hímez,
kiállítás anyagát,
viaszt rak rá, és én nézem
csodálatos mosolyát.

26. HÚSVÉTI CSODA

Az ukránok régi időktől fogva húsvétra hímes tojást festettek. Szép mintákat és ősi jeleket pingáltak rájuk.

Nap

Rózsa

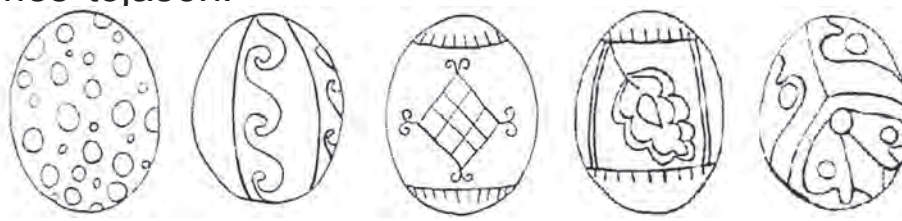

Víz

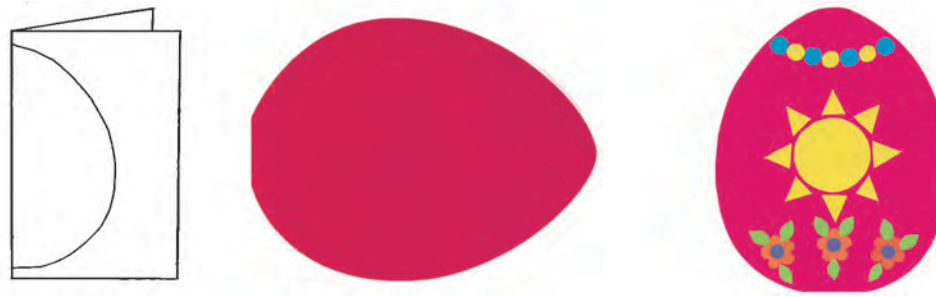
Milyen minták vannak a hímes tojásra festve? Milyen színek az uralkodóak?

Figyeld meg, hogyan lehet elhelyezni a jeleket a hímes tojáson!

Készíts húsvéti hímes tojást!

1. változat. Vágd ki a hímes tojás formát színes papírból! Díszítsd szép mintákkal (*applikáció*)!

2. változat. Készítsd el a hímes tojás vázlatát minta vagy saját elgondolásod alapján!

Ajándékozd oda a színes papírból készült hímes tojást barátaidnak!

27. A NÉPKÖLTÉSZET

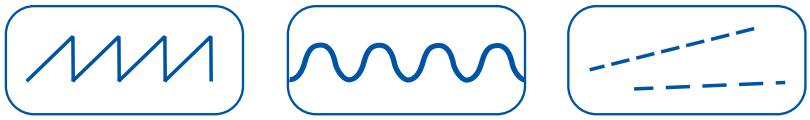
Az emberek mindig szerették magukat körülvenni szép dolgokkal. Ha jókedvük volt, vagy szomorkodtak, akkor dalra fakadtak, szép ruhákban jártak-keltek. Azt az irodalmat, melynek nem ismerjük a konkrét szerzőjét, **népköltészetnek** nevezzük.

Bölcsődal (*A. Avdijevszkij* feldolgozása). *J. Sztepovij* Bölcsődal.

Ki énekli a bölcsődalokat? A két dal közül melyik vokális és melyik hangszeres?

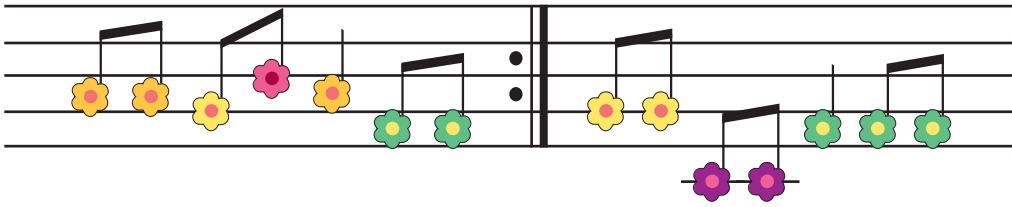
Találd meg a ritmusokat a képen! Játszd el az altatódal ritmusát! A képen láthatók közül melyik vonal felel meg az altatódalnak?

Milyen ukrán népdalokat ismersz? Énekeld el a legkedvesebb népdalodat!

SÜSS FEL SÜSS FEL, NAPOCSKA

Népdal

Вийди, вийди, со-не-чко, на на-ше по - двір'ячко.
на ді - до- ве по-ле-чко,
на ба- би-не зі-лля-чко,

! A tavaszi dal éneklése közben pontosan ejtsd ki a szavakat! A két zenei frázis között ne felejts el levegőt venni!

Napocska. Ukrán népdal (*V. Barvinszkij* feldolgozása).

Felismered-e a dallamot? Hogyan változott meg a népdal? Milyen a hangulata a zenés napocskának?

Mesélj a barátaidnak a népköltészetről!

27. NÉPMŰVÉSZET

A bennünket körülvevő dolgokat – edényeket, ruhákat, bútorokat – nagyon mesteri módon az emberek kétkezi munkával készítették. A kézzel hímzett ingek szintén a népművészet remekei.

Hogyan díszítették a mesterek a kézzel hímzett ingeket?

Egyszerű dolgokat remekművekké lehet változtatni **díszítő elemekkel**.

A díszítő elemek minden részlete ritmikusan váltja egymást, amelyek lehetnek különböző formájúak, színűek és nagyságúak.

Keresd meg azokat a díszítő elemeket, amelyek az ukrán népviseletet ékesítik!

Készíts díszítő elemeket a csészédhez! Az ujjad hegyével készítsd el a kis bogyók képét, majd ecsettel fess hozzájuk leveleket és ágacskákat!

1. változat

2. változat

Figyeld meg otthon a téged körülvevő tárgyak díszítő elemeit! Meséld el, hogy milyen részekből állnak!

28. NÉPI HANGSZEREK ÉS JÁTÉKOK

A népzenét különböző hangszereken adják elő. Európa több országában nagyon népszerű a duda. Ukrajnában volinka vagy koza néven ismert.

Duda – játék. *J. S. Bach* Duda.

Hogyan adja vissza a zene a duda hangzását?

duda

Ukrán népi hangszerek a bandura, a furulya és a dob.

Népi játékszer a síp, melynek segítségével a gyerekek utánozzák a csalogány, a kakukk, a cinke és más madarak hangját. Ilyen sípokkal hívogatták valamikor Ukrajnában a tavaszt.

bandura

Milyen anyagból készültek a sípok az alábbi képeken? Szerinted, miért?

Találj ki a tavaszról szóló vershez egy dallamot! Énekeld el a saját zenei kíséreteddel!

A tavasz udvarunkba, hej, úgy beviharzott,
hogy a hóember seprűje is menten kivirágzott.

Anatolij Koszteckij

! Az ***sz*** és az ***s*** hangokat énekeld röviden és pontosan!

Ha van sípod otthon, a barátaiddal alkoss egy tavaszi madárkórust!

28. NÉPI HANGSZEREK ÉS JÁTÉKOK

Sok népi iparművész szeret különböző játékszereket készíteni szalmából, ruhaanyagból megvarrni és kihímezni, kifaragni fából, vagy megformázni agyagból.

Határozd meg, milyen anyagból készültek a játékok!

Melyik játék tetszik neked a leginkább? Miért? Szerinted a játék külalakja függ-e az anyagtól, amelyikből készült? Hogyan lehet ettől függően díszítő elemekkel ékesíteni?

A gyermekek legkedvesebb játékszerei régtől fogva a fából vagy agyagból készült sípok voltak. Leggyakrabban madár formájúk volt, és hangosan fütyültek meg csipogtak, ha megfújták.

Milyen állatokat formáznak a sípok? Hogy vannak díszítve?

Formázz színes gyurmából tavaszi sípokat, és díszítsd ki őket!

Van-e valamilyen népi játékod? Figyeld meg, van-e rajta díszítés!

29. HIVATÁSOS MŰVÉSZEK

Egy zenemű megírására több érzés is megihleti annak alkotóját. Például a természet szépsége vagy valamilyen érdekes történet. Az ilyen műveket hivatásos zenészek, **zeneszerzők** írják. Azokat a zenészeket pedig, akik előadják a zeneműveket, **előadóknak** nevezzük.

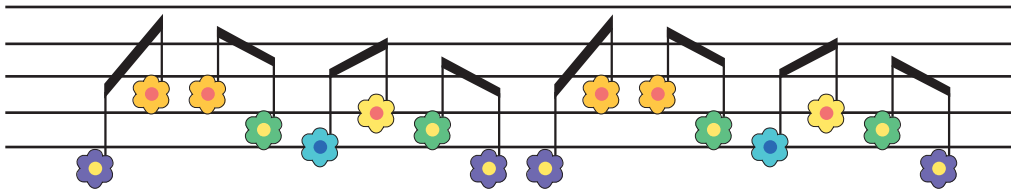
K. Sztecenko A Róka, a Cica és a Kakas. Meseopera (a Róka, a Cica és a Kakas dala).

Hogyan ábrázolja a zeneszerző a találékony Cicát, a hiszékeny Kakast és a ravasz Rókát?

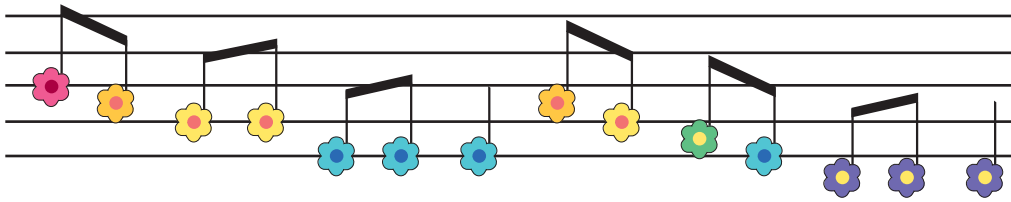

KÉZBE VETTE A RÓKA A HEGEDŰT

A. Filipenko zenéje *O. Zsurliva* szövege

У - зя - ла ли-сич-ка скрипку, сі-ла з но-та-ми під лип-ку,

і то- не - сень - кий смичок гра-є, гра-є го - па - чок.

! A dal éneklése közben figyelj oda a zenei frázisok végén a pontos kiejtésére!

Hogyan van ábrázolva a róka a dalban? Milyen ütemben és hangerővel a legjobb előadni? Képzeld el, hogy te vagy a dal előadója, találj ki mozdulatokat a dal tartalmának megfelelően!

Nézd meg a 114. oldalon lévő képet! Melyik róka illusztrálja a dalocska főszereplőjét, és melyik a meseoperáét? Milyen különbséget látsz a két rókaábrázolás között?

Kiket nevezünk zeneszerzőnek? Hasonlítsd össze a *Kézbe vette a róka a hegedűt* című dalban (A. Filipenko) és a *Róka, a Cica, és a Kakas* című meseoperában (K. Sztecenko) szereplő rókákat!

29. HIVATÁSOS MŰVÉSZEK

A bennünket körülvevő művészeti alkotásokat a képző- és iparművészek hozzák létre. A **festőművészek** festményeket festenek ecsettel vagy grafikákat rajzolnak ceruzával. A **szobrászok** ember vagy állat alakú szobrokat formáznak különböző anyagokból: kőből, agyagból, fémből, fából.

Nézzétek meg a macskafigurákat! Melyik tetszik neked jobban? Melyikre vannak különböző minták festve? Gondolkodj el azon, milyen méretű szobrok valók a parkba, és milyenek a múzeumba?

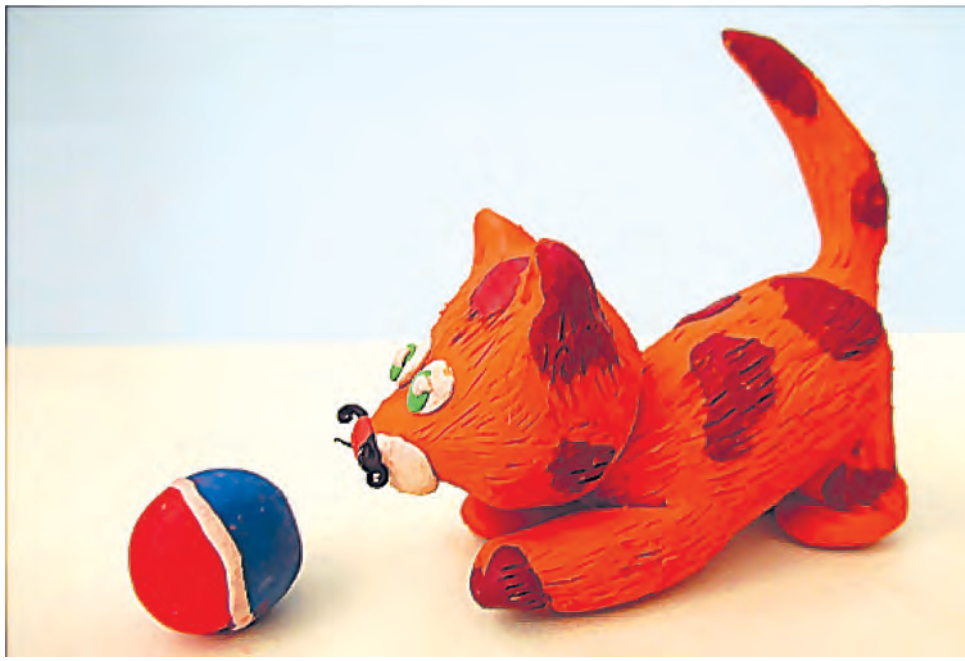

Formázz gyurmából vagy sós tésztából cicát!

! Mielőtt hozzálátnál egy állat megformázásához, határozd meg, milyen testrészei vannak. A testrészeknek arányosaknak kell lenniük egymással!

Milyen szobrokat ismersz? Hol találhatók?

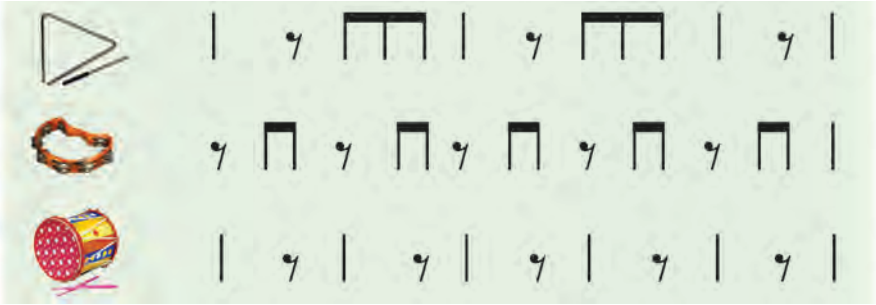
30. ALKOSSUNK SZÉPET

Ha koncerten vagy, láthatod, hogy a zenekar előtt áll egy ember pálcával a kezében. Ő a **karmester.** Nagyon felelősségteljes munkája van. Az ő kézmozdulatainak köszönhetően van összhang egy zenekaron vagy kóruson belül.

Figyeld meg a karmester kifejező kézmozdulatait! A kórusban éneklés idején figyelj a tanár vagy tanárnő kézmozdulataira!

Zenekar – játék. Hozz létre a barátaiddal egy kis zenekart! Jelöljetek ki magatok közül egy karmestert, és válasszátok meg a hangszereket is! Játszatok el egy ritmust! A karmester kézmozdulatára pedig változtassatok az ütemen!

Adj elő a barátaiddal egy dalt! Jelöljétek ki a karmestert, a szólistát és a kórustagokat!

M. Liszenko. Kórus Itt a tavasz, a *Tél és tavasz* című operából.

Hogyan adta vissza a zeneműben a tavasz hangulatát a zenekar és a kórus? Milyen hangszerek hangzását ismerted fel?
Megegyezik-e a festmény hangulata a zeneműével?

Hasonlítsd össze a kórust a zenekarral! Melyikben szeretnél leginkább szerepelni?

30. SZÉPET ALKOTUNK

A virágzó fák mindig elvarázsolták a képzőművészeket. Szépségükkel mindenkit – fiúkat, lányokat egyaránt örömre derítenek.

Milyen érzéseket kelt benned ez a kép? Milyen színeket használt a festőművész? Bizonyítsd be, hogy a kép a kikeletet ábrázolja!

Milyen színekkel festenél meg egy virágzó tavaszi faágat? Hogy néznének ki a virágok rajta? Milyen színt fogsz használni a fatörzs megfestéséhez? Emlékezz vissza, hogyan lehet bármilyen színt világosabbá tenni!

Fess színes papírra vízfestékkel egy virágzó almafa ágat. Kend szét előbb a foltot úgy, hogy faág legyen belőle! Majd az ujjadat nedvesítsd meg fehér festékkel és fess virágot, a zöld festékkel pedig leveleket!

1. változat

2. változat

Séta közben figyeld meg a virágzó fákat! Gyönyörködj bennük, hogy jobb kedvre derülj!

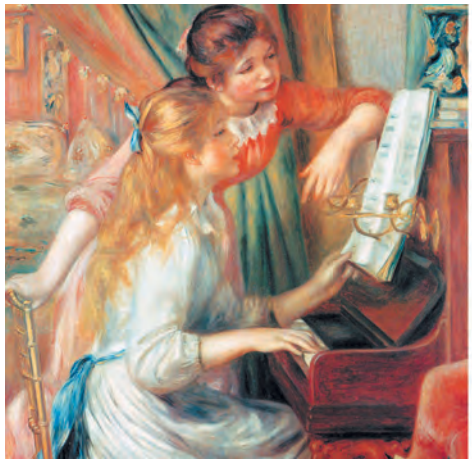

31. A MESTERSÉGBELI TUDÁS CSÚCSÁIG

Ahhoz, hogy igazi mesterekké váljunk, sokat kell tanulni. A zeneszerzők, karmesterek, előadóművészek szakosított iskolákban tanulnak: zeneiskolákban, akadémiákon.

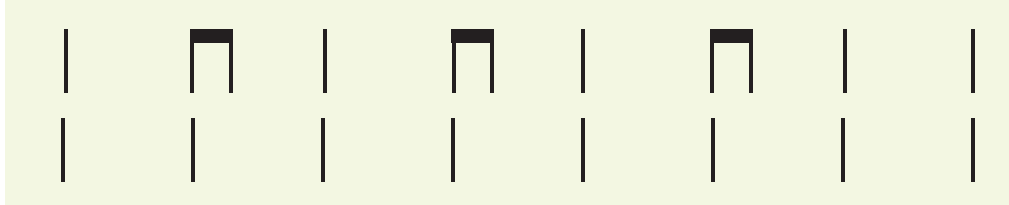
C. Debussy Doktor Gradus ad Parnassum (Út a Parnassusig). *N. Nizsankivszkij* Ivaszkó csellón játszik.

Hogyan mesélnek a zeneszerzők a hangszereken gyakorló gyerekekről? Mit gondolsz, mit tanulnak a képeken látható gyerekek?

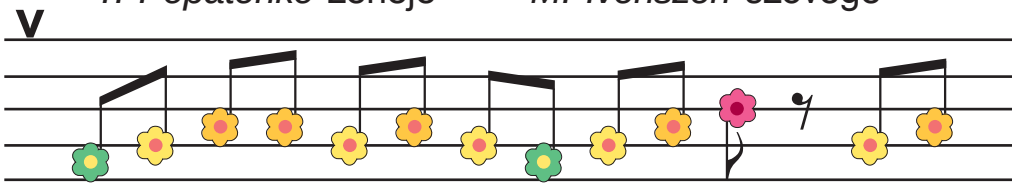

Dolgozzatok párban. Képzeld el, hogy hivatásos zenész vagy. Adjatok elő osztálytársaddal vagy osztálytársnőddel egy folyamatos ritmust valamilyen ütős hangszeren!

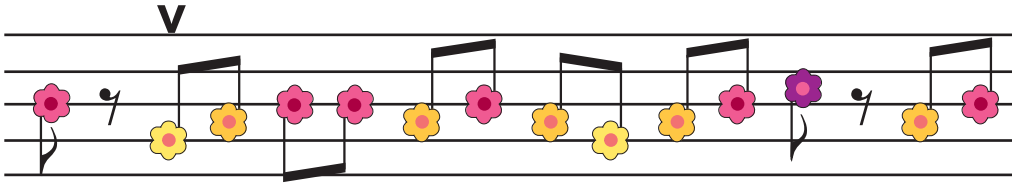

TANÓRA

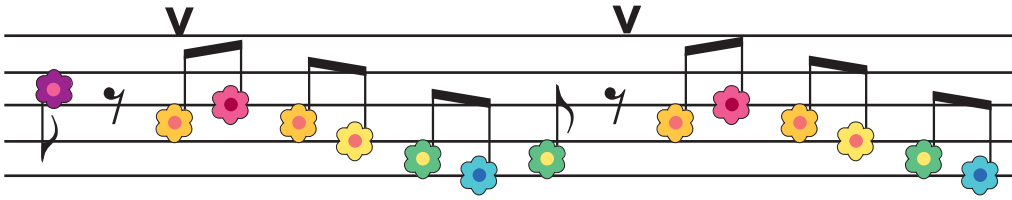
T. Popatenko zenéje *M. Ivenszen* szövege

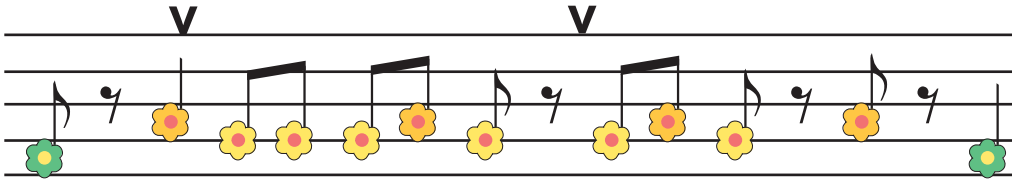
Хмарка в не-бі, а по лу - зі, по тра-ві — тінь пли-

-ве. Ляльки вчать у- важ-но бук-ви: «А-бе-ве, а - бе-

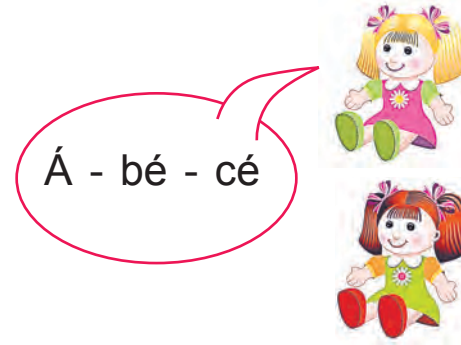
-ве». Віт-ре, нам не за-ва -жай і сто-рін-ки не гор-

-тай. Ти слів не роз-бе-реш, тіль-ки всіх зі - б'єш.

Adjátok elő a dalt szereposztásban!

Mit kell tenni ahhoz, hogy hivatásos zenészekké váljunk? Milyen hangszeren akarsz játszani?

31. A MESTERSÉGBELI TUDÁS CSÚCSÁIG

A képzőművészek szakosított iskolákban tanulnak: művészeti iskolákban, akadémiákon. Ezekben a tanintézetekben elsajátítják a festészet és a szobrászat alapjait.

A művészek különböző művészeti eszközök segítségével be tudják mutatni a bennünket körülvevő világ szépségeit. Nagyon gyakran fantáziavilágot ábrázolnak festményeiken.

Hasonlítsd össze a két képet! Melyik valódi, és melyik mesebeli, kitalált? Milyen színeket használtak a festőművészek? Melyik képen van a kakas díszítő elemekkel ellátva?

Fess egy kányafán ülő varázsmadarat! Díszítsd különböző mintákkal!

Tudd meg, kik tanultak a barátaid, rokonaid közül zene- vagy művészeti iskolában!

32. A MŰVÉSZETEK ÚTJÁN EURÓPÁBA

Ismerkedjünk meg különböző európai országok művészetével. Utazzunk el együtt egy szomszédos országba – Lengyelországba.

Minden lengyel kedvenc tánca a **polonéz**. A táncoló párok mozgása könnyed, visszafogott és magasztos.

F. Chopin Polonéz.

Határozzátok meg a tánc jellegét! Te kivel szeretnél polonézt táncolni?

Induljunk el, és keressük fel együtt a napfényes Olaszországot. Ezt az országot festőművészei és operaénekesei tették világhírűvé.

Santa Lucia. Olasz népdal.

Milyen a jellege ennek a dalnak, megegyezik-e a kép hangulatával?

Több európai országban népszerűek a kacsákról szóló dalocskák. A gyerekek, amikor más-más nyelven eléneklik ezt a dalt, táncolni is szeretnek hozzá. Ilyenkor azt képzelik, hogy ők a bukdácsoló kiskacsák.

T. Werner Kacsatánc (*gyerekek előadásában más-más nyelven*).

Találj ki tánclépéseket a dalhoz!

Kacsatánc. Rajzfilm.

Érdeklődd meg, járt-e valaki a környezetedből valamelyik európai országban?

32. A MŰVÉSZETEK ÚTJÁN EURÓPÁBA

Külföldi utazásaink során gyakran vásárolunk különböző ajándékokat és valamilyen emléktárgyat. Ezek az emléktárgyak hűen tükrözik a különböző népek kulturális szokásait.

Olaszország

Bulgária

Svédország Norvégia Franciaország

Nézzétek meg, milyen anyagból készültek az emléktárgyak! Mit tudsz ezekről az országokról?

Az ukrán emléktárgyak között találhatunk hímes tojásokat, hímzett kendőket, népviseletbe öltöztetett bábokat, fafaragásokat, porcelánfigurákat, lovacskákat, báránykákat.

Készíts egy ukrán emléktárgyat, díszítsd ki, és ajándékozd oda egy európai barátodnak!

Szervezzetek eladással egybekötött kiállítást az általatok elkészített jobb munkákból! Találjatok ki hozzájuk valamilyen reklámszöveget, ragasszatok rájuk árcédulát!

ELLENŐRIZD MAGAD!

Feladatok Hangocska számára:

1. Emlékezz vissza, és énekeld el a megtanult dalokat! Melyik a kedvenced közülük? Add elő!
2. Nevezd meg a hangszereket! Válaszd ki az ukrán népi hangszereket egy zenekar számára!

3. Milyen táncokat ismersz, és melyik tetszik neked közülük a legjobban?
4. Hasonlítsd össze az operát és a balettet! Mi a hasonló bennük, és miben különböznek egymástól? Hozz példákat az ismert művekből!

Feladatok Színecske számára:

1. Nevezd meg a festőművész eszközeit!

2. Milyen anyagokból készülnek a népi játékszerek?
3. Melyik képen látsz díszítőelemet?

4. Mi a különbség a festmények és a szobrok között?

Feladatok Hangocska és Színecske számára:

1. Válassz a képek hangulatának megfelelő zeneműveket!

2. A színházak milyen típusait ismered?

3. Helyezd el a szavakat a megfelelő művészeti ládába! Melyik szó felesleges?

díszlet | kórus | opera | színház | szobor | ritmus | balett | díszítőelem | zenekar | karmester | rajzfilm | zeneszerző | szín

zeneművészet

képzőművészet

színházművészet

4. Milyen a napocskák hangulata? Keress a hangulatuknak megfelelő zeneművet!

KISSZÓTÁR

Hangocska ábécéje

Karmester – a zenekar vagy kórus vezetője.

Zenei hangok – olyan hangok, amelyeket énekelnek, vagy valamilyen hangszeren adnak elő. Ezek a hangok lehetnek magasak és mélyek, hosszúak és rövidek, hangosak és halkak.

Zeneszerző – olyan ember, aki megalkotja a zenét.

Dallam – a zene lelke, alapja.

Zenekar – zenészek nagy együttese.

Dal, ének – olyan zenemű, amelyet énekelnek.

Szólista – énekes, zenész vagy táncos, aki magánszámot ad elő.

Tánc – művészeti ág, mozgás zenére.

Tempó, ütem – a zene előadásának gyorsasága, sebessége: élénk, lassú, mérsékelt.

Kórus – énekesek nagy együttese.

Színecske ábécéje

Színek:
elsődleges színek: sárga, piros, kék;
másodlagos színek: zöld, narancssárga, lila;
meleg színek: sárga, narancssárga, piros;

hideg színek: égszínkék, kék, lila.

Paletta – festékkeverő lap, ahol a festőművészek a megfelelő színeket keverik ki műveikhez.

Díszítőelem – ismétlődő minták, amelyek különböző tárgyakat és építményeket díszítenek.

Festőművész – olyan ember, aki képeket fest.

Szobrászművész – olyan ember, aki különböző anyagokból (agyag, kő, fém) szobrokat készít.

Hangocska és Színecske ábécéje

Balett – olyan színházi előadás, melynek cselekménye táncmozdulatok segítségével bontakozik ki zenei kísérettel.

Díszlet – a színpad művészi dekorációja, amely segít megérteni a darab tartalmát.

Opera – olyan színházi előadás, melynek cselekménye éneklés segítségével bontakozik ki valamint a zenekar játékával.

Ritmus – rövid és hosszú hangok ismétlődése a zenében, többféle díszítőelem ismétlődése a képzőművészetben.

Színház – művészeti ág, illetve olyan épület, ahol színházi előadásokat tartanak.

KOTTATÁR

(a szöveget felnőttek olvassák)

ПРИЛЕТІВ КОМАРИК

Музика народна Слова *В. Гончарук*

1

Насунули хмари, прилетів комарик,
каже: «Буде дощ! Дуже сильний дощ!» Дзз-з…

2

Бджілки це почули, залетіли в вулик —
«Буде сильний дощ! Дуже сильний дощ!» Дзз-з…

3

Заховались мушки в лопушка під вушком,
і почався дощ, дуже сильний дощ. Кап-кап-кап…

НА МІСТОЧКУ

Музика *А. Філіпенка* Слова *Г. Бойка*

1

Через міст перейти
треба нам, малятам,
щоб гриби, щоб гриби
в лісі позбирати.
На місточку вовчик спочиває,
на місточок діток не пускає.

2

Він гарчить, він гарчить,
клацає зубами:
— Не пущу, не пущу
діток за грибами.
Вийшов козлик з зеленого гаю,
він сердито вовчику гукає:

3

— Заколю, заколю
я тебе рогами,
затопчу, затопчу
я тебе ногами.
Вдарив козлик вовчика рогами —
покотився він у воду прямо!

4

Ми йдемо, ми йдемо
мостом через річку,
несемо, несемо
козлику травичку.
Ой, спасибі, козлику рогатий,
що поміг нам вовчика прогнати.

УРОЖАЙНА

Музика народна Слова *Н. Кукловської*

1

Осінь наступила,
яблук натрусила.
Ось і груші, й сливи
і смачні, й красиві.
Ой так, ой так, так,
і смачні, й красиві.

2

А в городі густо
буряків, капусти.
Ой які врожаї
в нашім ріднім краї.
Ой так, ой так, так,
в нашім ріднім краї.

КАП-КАП-КАП

Музика і слова *Н. Май*

1

Хмарка біла-біла в небі голубім
раптом потемніла і почувся грім.
Дощик не барився, він співав пісні,
у вікно настукував мені.

Приспів

Дощик капає зі стріхи: кап-кап-кап,
я ступаю тихо-тихо: кап-кап-кап,
Сумно йти мені по суші: кап-кап-кап,
я гуляю по калюжах: кап-кап-кап.

2

Крапельки сріблясті, сонечка привіт,
умивають рясно цілий білий світ.
Всім навколо сумно, тільки я сміюсь,
я дощу ні краплі не боюсь.

Приспів

ПІСНЯ СНІГОВИКІВ

Музика і слова *Н. Рубальської*

1

Ми — малі сніговики,
зліплені зі снігу.
Стоїмо ми у дворі
дітворі на втіху.

2

Тільки випаде сніжок —
мітли ми візьмемо
і доріжки у садку
жваво підметемо.

ПІСНЯ ПРО ЗАРЯДКУ

Музика *О. Янушкевич* Слова *М. Ясакової*

2. Ручками до сонечка потягнулись,
Весело всі сонечку усміхнулись.
Плещемо в долоні я і ти,
Прокидайтесь, соні, раз-два-три.

ДВА ПІВНИКИ

Музика і слова народні

1

Два півники, два півники горох молотили,
дві курочки-чубарочки до млина носили.
Цап меле, цап меле, коза засипає,
а маленьке козенятко на скрипочці грає.

2

Танцюй, танцюй, зозуленько,
ніженьками туп, туп.
Татусенько з матусею
принесуть нам круп, круп.
А вовчок-сірячок з лісу виглядає,
на маленьке козенятко
скоса поглядає.

СНІЖИНКИ

Музика *Я. Степового* Слова народні

1

Ми — білії сніжиночки
із неба-царини.
Легенькі, як пушиночки,
летімо всі сюди!

2

Ось хмаронька сіренькая,
вона була наш дім,
ми з неї всі спустилися,
тут сядьмо, відпочнім.

3

Лягти на землю хочеться,
а вітерець лихий
все віє, розганяє нас,
нум, швидше полетім!

АРІЯ ТІСТА З ОПЕРИ «КОЛОБКОВІ МАНДРИ»

Музика *Н. Барабаш*

1

Я втечу, втечу із діжки
і не буду колобком.
Підведусь мерщій на ніжки
і бігом, бігом, бігом.

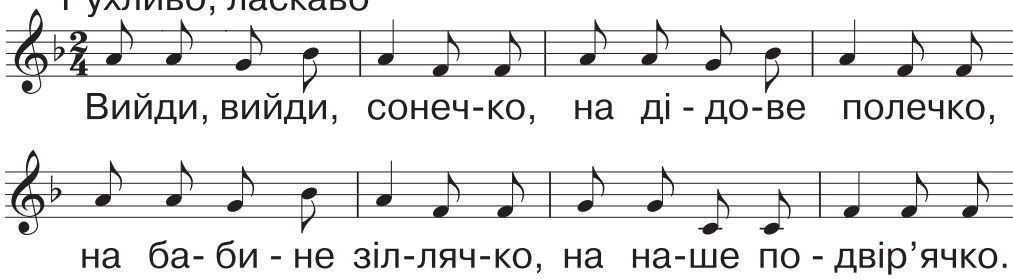
2

Я солодке й пишне тісто
і на місці не всиджу,
в діжці темно, в діжці тісно,
я біжу, біжу, біжу!

ВИЙДИ, ВИЙДИ, СОНЕЧКО

Музика і слова народні

Рухливо, ласкаво

1

Вийди, вийди, сонечко,
на дідове полечко,
на бабине зіллячко,
на наше подвір'ячко.

2

На весняні квіточки,
на маленькі діточки.
Тут вони граються,
тебе дожидаються.

УЗЯЛА ЛИСИЧКА СКРИПКУ

Музика *А. Філіпенка* Слова *О. Журливої*

Швидко

1

Узяла лисичка скрипку,
сіла з нотами під липку,
і тонесенький смичок
грає, грає гопачок.

2

Поспішають з лісу звірі —
зайченята темно-сірі,
ще й ведмедики біжать,
хочуть, хочуть танцювать!

УРОК

Музика *Т. Попатенко* Слова *М. Івенсен*

2

Підійшло кача поважно,
підійшло: «Кря, кря, кря!»
І давай щипать відважно
корінець букваря.
Ти, кача, не заважай,
ляльок з толку не збивай.
Не «кря-кря-кря», а як?
«А-бе-ве» — ось так!

3

Ось коза стук-стук копитцем.
Тут хіба ждуть тебе?
— Я коза, я хочу вчиться
бе-бе-бе, бе, бе, бе! —
Ти, коза, не заважай,
ляльок з толку не збивай!
Не «бе-бе-бе», а як?
«А-бе-ве» — ось так!

4

Причепилося телятко,
і собі: «Му-му-му!» —
От телятко-недоглядко!
Що ти скажеш йому?
Ти, теля, не заважай,
ляльок з толку не збивай!
Не «му-му-му», а як?
«А-бе-ве» — ось так!

«Пісня першокласника». «Ой, ходила осінь». «Святий Миколай». «Пролісок». «Писанка». «Пісня про зарядку».

T A R T A L O M

I. fejezet. A művészet egy csodálatos ablak a világra

4 . . . .1. Első nap az első osztályban 6
8 . . . . . .2. Barátaim 10
12 . . . . . 3. Környezetem. 14
16 . . . . . 4. A téged körülvevő világ. 18
20 . . . . . 5. Bábos, babás hangulatok. 22
24 . . . . . 6. Gyermekjátékok 26
28 . . . . . 7. Őszi vásár. 30
32 . . . . . .8. Ukrajna gazdag és vendégszerető ország 34
36 . . . . . 9. Szülőföldünk szépségei 38
40 . . . . . 10. Szivárványkavalkád. 42
44 . . . . . 11. A természet különböző színei. 46
48 . . . . . .12. A tél ritmusai 50
52 . . . . . .13. Ünnepi átalakulások 54
56 . . . . . .14. Téli ünnepek 58
60 . . . . . 15. Örvendjetek! Jön az ünnep. 62
Ellenőrizd magad! 64

II. fejezet. A művészetek nyelvének titkai

66 . . . . . .17. Utazások Művészetországban. 68
70 . . . . . 18. Találkozás a színházzal 72
74 . . . . . 19. A balett varázslói. 76
78 . . . . . 20. Mesebalett 80
82 . . . . . 21. Vidám utazó az operaház színpadán 84
86 . . . 22. Vidám utazás különböző színházakba és filmszínházba . . 88
90 . . . . . .23. Mesés elbeszélések 92
94 . . . . . .24. Mesés elbeszélések 96
98 . . . . . 25. Szépség és egészség. 100
102 . . . . . 26. Húsvéti csoda. 104
106 . . . . . 27. A népköltészet. 108
110 . . . . . .28. Népi hangszerek és játékok 112
114 . . . . . .29. Hivatásos művészek 116
118 . . . . . 30. Szépet alkotunk 120
122 . . . . . 31. A mesterségbeli tudás csúcsáig 124
126 . . . . . .32. A művészetek útján Európába 128
Ellenőrizd magad!. 130
Kisszótár. 132
Hangocska ábécéje 132
Színecske ábécéje 133
Hangocska és Színecske ábécéje 134
Kottatár. 135

Навчальне видання

МАСОЛ Людмила Михайлівна
ГАЙДАМАКА Олена Василівна
КОЛОТИЛО Оксана Миколаївна

МИСТЕЦТВО

Підручник інтегрованого курсу для 1 класу
закладів загальної середньої освіти
з навчанням угорською мовою

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено

Переклад з української мови
Перекладач *Мага Василь Васильович*

Угорською мовою

Зав. редакцією *А. А. Варга*
Редактор *О. О. Дебрецені*
Коректор *Г. М. Тирканич*

Використані репродукції творів образотворчого мистецтва:

С. 6. *К. Жерард*. Моє місто. С. 8. *В. Волегов*. Діти; *А. Логінова*. Моя конячка. С. 10. *В. Кірдій.* Гра. С. 11. *Д. Денисова*. З днем народження. С. 14. *О. Кваша*. Фрагмент ілюстрації до книги Р. Скиби «Кожному по скибці». С. 16. *Ю. та Л. Шевченки*. Два метелики. С. 18. *Ган Інь-Сан*. Метелики. С. 20. *Д. Денжл*. Ляльковий лікар. С. 24. *І. Ліфшиц*. Діти. С. 28. *Г. Тот*. Натюрморт. С. 30. *В. Тимошенко*. Натюрморт з чорнобривцями. С. 32. *М. Тимченко*. Співуча Україна. С. 36. *М. Приймаченко*. Їде осінь на коні. С. 38. *О. Косар*. Осінь. С. 40. *О. Збруцька*. Райдуга. С. 42. *І. Буканов*. Райдуга. С. 46. *А. Дерен. У човні. С. 48. Є. Гапчинська. Сніг іде.* С. 54. *К. Головін*. Зимова дорога; *Ю. Пацан*. Зима. С. 60. *І. Горобчук*. Вертеп. С. 58. *Л. Мартін*. Різдвяні листівки. С. 66. *І. Сколоздра*. С. 67. *А. Ма́ке.* Цирк. Атлети, клоуни та мавпочка; *Ю. Мацик*. Клоуни. С. 76. *Л. Ї.* Балерина; *Л. Афремов*. Балерина. С. 92. Фонтан «Івасик-Телесик» (м. Львів). С. 96. *М. Глущенко. Рожева весна.* С. 100. *М. Тимченко*. С. 101. *К. Білокур*. Натюрморт з яблуками. С. 102. *Н. Курій-Максимів*. Великдень. С. 109 *О. Вакуленко* Ішли дівки через двір. С. 110. *Ф. Буше*. Чабанець, що грає на волинці. С. 120. *В. Непийпиво*. Яблуневий сад. С. 122. *О. Ренуар.* Дівчата за фортепіано; *Е. Дега*. Урок танцю. С. 124. *В. Глущенко*. Півень у квітах. С. 126. *Ф. Каемерер. Полонез*. С. 127. *М. Глущенко*. Вечірня Венеція.

Формат 70×100/16. Ум. друк. арк. 11,7. Обл.-вид. арк. 11,53.
Тираж 2497 пр. Зам. № 2201.

Державне підприємство
„Всеукраїнське спеціалізоване видавництво „Світ”
79008 м. Львів, вул. Галицька, 21
Свідоцтво суб’єкта видавничої справи ДК № 4826 від 31.12.2014
www.svit.gov.ua
e-mail: office@svit.gov.ua

Друк ТОВ «РІК-У»
88000, м. Ужгород, вул. Гагаріна, 36
Свідоцтво суб’єкта видавничої справи ДК № 5040 від 21.01.2016

УДК 7(075.2)
М31

Перекладено за виданням:
Масол Л. М. Мистецтво : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. заг. серед. освіти / Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, О. М. Колотило. – Київ : Генеза, 2018

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 06.07.2018 № 734)

Egyezményes jelek:

 — Kérdések és feladatok

 — Énekeld el, játszd el!

 — Hallgasd meg!

 — Rajzold le!

 — Nézd meg!

 — Összegzés

Масол Л. М.
М31 Мистецтво : підруч. інтегр. курсу для 1 кл. закл. заг. серед. осв. з навч. угорською мовою / Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, О. М. Колотило ; пер. В. В. Мага. – Львів : Світ, 2018. – 144 с. : іл.
ISBN 978-966-914-146-0

УДК 7(075.2)

© Масол Л. М., Гайдамака О. В., Колотило О. М., 2018
© Видавництво „Генеза”, оригінал-макет, 2018
© Мага В. В., переклад угорською мовою, 2018

ISBN 978-966-914-146-0 (угор.)
ISBN 978-966-11-0218-6 (укр.)

Навчальне видання

МАСОЛ Людмила Михайлівна
ГАЙДАМАКА Олена Василівна
КОЛОТИЛО Оксана Миколаївна

МИСТЕЦТВО

Підручник інтегрованого курсу для 1 класу
закладів загальної середньої освіти
з навчанням угорською мовою

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Переклад з української мови
Перекладач *Мага Василь Васильович*

Угорською мовою

Зав. редакцією *А. А. Варга*
Редактор *О. О. Дебрецені*
Коректор *Г. М. Тирканич*

Використані репродукції творів образотворчого мистецтва:

С. 6. *К. Жерард*. Моє місто. С. 8. *В. Волегов*. Діти; *А. Логінова*. Моя конячка. С. 10. *В. Кірдій*. Гра. С. 11. *Д. Денисова*. З днем народження. С. 14. *О. Кваша*. Фрагмент ілюстрації до книги Р. Скиби «Кожному по скибці». С. 16. *Ю. та Л. Шевченки*. Два метелики. С. 18. *Ган Інь-Сан*. Метелики. С. 20. *Д. Денжл*. Ляльковий лікар. С. 24. *І. Ліфшиц*. Діти. С. 28. *Г. Тот*. Натюрморт. С. 30. *В. Тимошенко*. Натюрморт з чорнобривцями. С. 32. *М. Тимченко*. Співуча Україна. С. 36. *М. Приймаченко*. Їде осінь на коні. С. 38. *О. Косар*. Осінь. С. 40. *О. Збруцька*. Райдуга. С. 42. *І. Буканов.* Райдуга. С. 46. *А. Дерен. У човні. С. 48. Є. Гапчинська. Сніг іде.* С. 54. *К. Головін*. Зимова дорога; *Ю. Пацан*. Зима. С. 60. *І. Горобчук*. Вертеп. С. 58. *Л. Мартін*. Різдвяні листівки. С. 66. *І. Сколоздра*. С. 67. *А. Мáке.* Цирк. Атлети, клоуни та мавпочка; *Ю. Мацик*. Клоуни. С. 76. *Л. Ї.* Балерина; *Л. Афремов*. Балерина. С. 92. Фонтан «Івасик-Телесик» (м. Львів). С. 96. *М. Глущенко. Рожева весна*. С. 100. *М. Тимченко*. С. 101. *К. Білокур*. Натюрморт з яблуками. С. 102. *Н. Курій-Максимів*. Великдень. С. 109 *О. Вакуленко* Ішли дівки через двір. С. 110. *Ф. Буше*. Чабанець, що грає на волинці. С. 120. *В. Непийпиво*. Яблуневий сад. С. 122. *О. Ренуар*. Дівчата за фортепіано; *Е. Дега*. Урок танцю. С. 124. *В. Глущенко*. Півень у квітах. С. 126. *Ф. Каемерер. Полонез*. С. 127. *М. Глущенко*. Вечірня Венеція.

Формат 70×100/16. Ум. друк. арк. 11,7. Обл.-вид. арк. 11,53.
Додатковий тираж 14 пр. Зам. № 2201/1.

Державне підприємство
„Всеукраїнське спеціалізоване видавництво „Світ”
79008 м. Львів, вул. Галицька, 21
Свідоцтво суб’єкта видавничої справи ДК № 4826 від 31.12.2014
www.svit.gov.ua
e-mail: office@svit.gov.ua

Друк ТОВ «РІК-У»
88000, м. Ужгород, вул. Гагаріна, 36
Свідоцтво суб’єкта видавничої справи ДК № 5040 від 21.01.2016